

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Congresul Camerei internațional de comerț

La Paris se ține congresul Camerei de co-
merț internațională, despre a cărei activitate în
domeniul comerțului internațional e de prisos să
mai vorbim.

E regretabil că această Cameră de comerț
internațională, în cari se întrunesc cele mai mar-
cante personalități din comerțul și industria
mondială, n'a reușit până acum să imprime tre-
burilor din lumea economică, spiritul reprezen-
tat în mod atât de strălucit, în sânul acestui
parlament al comerțului.

Desigur că negustorimea reprezentată la
acest congres, nu pactizează de bună voie cu idei
de avangardă. Dar nu este nici rostul ei să
accepte inovațiuni cari fără îndoială, nu pot de-
cât să micșoreze, atât autoritatea cât și liberta-
tea negustorimii și a oamenilor de afaceri înt-
runți azi în congres la Paris. Totuși niciuna din
marile probleme economice la ordinea zilei nu
rămâne neglijată.

Referatul d-lui profesor T. E. Gregory dela
London School of Economics a fost o manifes-
tație științifică contra anarhiei monetare ce aco-
peră astăzi toate abuzurile politicianismului de
pretutindeni, care atât din punct de vedere doc-
trinar cât și din punct de vedere al concluziilor,
va rămâne un document în evoluția problemelor
monetare din lume.

Organizarea mondială a producției și a dist-
ribuției bunurilor, probleme cari pot fi întrade-
văr considerate drept pivoții economiei dirijate,
a fost tratată de Alberto Pirelli delegatul Ita-
liei, una din cele mai ilustre competițe în ma-
terie și de Eliat Wadsworth din Boston. Refera-
tele lor, ale căror aspecte, văzute prin prisma
unei experiențe de zi la zi, sunt autoritate în ma-
terie, ajung la concluzii cari permit cea mai op-
timistă apreciere a evoluției viitoare a treburilor.

„Planning” e azi un cuvânt care a trecut
din faza purei doctrine și realizările făcute, do-
vedesc că economia dirijată e un factor de care
economia modernă trebuie să ție seamă, cel puțin
pentru un timp de tranziție, în epoca depre-
siunii mondiale.

Să vorbim de activitatea d-nilor Etienne
Fourgère, Leslie Rounciman, Olivetti sau alții,
cari în problema de contribuție deosebit de va-
loroasă pentru cunoașterea acestei chestiuni, e de
prisos.

Nu e ramură a economiei mondiale, care să
nu fi fost studiată cu ocazia acestui congres. Și
totuși experiențele din trecut nu ne fac să îndră-
nim a crede că din activitatea acestui congres,
va rezulta o primenire a vieții economice în lu-
me. Interesele lăturănice mai sunt încă prea pu-
ternice. Procesul de stratificare a societății nu
s'a terminat încă. Din mizeria popoarelor se
tot smulg elemente cari ție să domine această
mizerie și să o folosească.

Lucrările congresului din Paris vor fi de
real folos numai atunci când echilibrul valorilor
se va fi restabilit și când cu această restabilire
va reveni o opulență relativă a maselor.

Atunci când organizarea economiilor nu mai
va depinde de concepții doctrinare și când ele
și vor găsi o stare mulțumitoare de echilibru
prin liberul joc al forțelor, atunci poate acest
fel de manifestări economice vor fi de folos
oamenilor.

Mit kívánt a román iparosok, kereskedők és munkások timisoarai nagygyűlése?

Ingyen házhelyeket, üzlethelyiségeket és műhelyeket akarnak
a városok központjain.

Nyolcvan százalékos arány minden munkaterületen

Az erdélyi és bánsági román iparosok, keres-
kedők és munkások uniói e hó elsején nagygyű-
lést tartottak Timisoarán. A kongresszus véd-
nökei Lepadatu és Nister miniszterek voltak, de
egyikük sem jelent meg a nagygyűlésen.

A kongresszus alkalmából, amelyen az aradi
román iparosok és kereskedők szövetsége is
rész vett, valamint a resitai román munkások
nemzeti egyesülete, a bistritai román iparosok
egyelete, amely most ünnepelte fennállásának
30 éves évfordulóját, Oradea és Bihor vármegye
román munkásainak nemzeti szövetsége, a blaji
román iparosok egyesülete, a satumarei román
kiskereskedők és iparosok szövetsége, a petrosani
román kereskedők és iparosok egyesülete, a
lugoji „Progresul” dalkör és sportegyesület, a
timisoarai „Speranta” dalkör és a Timisoara-
Fabrică székhellyel bíró román iparosok dalköre.
Ebből az alkalmából felszentelték a Ioan Balariu
elnöklete alatt működő timisoarai román kisipa-
rosok és kereskedők uniójának zászlóját is.

A kongresszus reggel 9 órakor kezdődött
Balasiu elnöklete alatt.

Az első felszólaló Ratiu dr., aki a tisztára
román polgárság megalakulásának szempontjából
méltatja ezeket az egyesületeket Ardeal és
Bánát kisebbségek által lakott városaiban. Han-
goztatja, hogyha a románok is utánozták volna
a többi utódállam példáját és főképpen a határ-
menti városokat telepítették volna be román ipa-
rosokkal, a román polgárosodás problémája már
rég meg volna oldva és a kisebbségi elemmel
számszerűleg is egészséges és ellenálló elemet
állíthattunk volna szembe.

Gh. Rotter munkügyi inspektor, Nistor
munkügyi miniszter távolmaradását, menti.
Hangoztatja a román iparosság támogatásának
szükségességét és formális ígéretet tesz, hogy a
munkügyi miniszter megteszi a kötelességét.

Dimitrie Nistor, Timis-Torontal vármegye
prefektusa üdvözölte a kongresszus résztvevőit a
megye nevében. Elismeri, hogy mindeddig na-
gyon keveset tettek a román polgárság érdeké-
ben és minden, ami ezen a téren történt, kizárólag
magánkezdeményezésből eredt. A kezdemé-
nyezők érdemei tehát elévülhetetlenek. Így pl.
néhai Emanoil Ungureanu is, akinek a ta-

noncotthonok és más intézmények létesítése ko-
szönhető, de főképpen az általános megújulás
szelleme ezen a téren.

Ludovic Ciobanu a város nevében üdvözöl-
te a kongresszust.

Felszólaltak még Stefan Vulpe, Al. Samoilă,
Dr. V. Bârlea, Săvulescu, Sântion tanár, Dr.
Camil Manoilă, Mihail Chor és Toflan.

A kongresszus délután 1/2 7 órakor folytatód-
ott, amikor Dr. Ratiu felolvasta a központnak
küldendő jelentést, amelyet a kongresszus elfo-
gadott.

Ezek után a hivatalos határozati javaslatot
mutatták be, mely a következőket tartalmazza:

Követelik, hogy a nemzeti munkavédelmi
törvényt úgy dolgozzák át, hogy az összes vál-
alatok alkalmazottai: kereskedők, iparosok,
munkások és mások a román nyelvűek és val-
lásuk nyolcvan százalékát tegyék ki.

Az összes erdélyi és bánsági megyeszékhely-
eken és ipari központokban állítsanak fel inas-
otthonokat, ahol államköltségen neveljék a váro-
sok uccáin koborgó mógyerekeket.

Követelik a szociálista munkásszervezetek
megszüntetését s a munkakamarák olyan átszer-
vezését, hogy vezetésük a román elem kezébe
kerüljön.

Egy másik kívánságuk az, hogy az összes
átalmérési és monopolengetéyleket vonják vissza
és úgy osszák ki, hogy a román elem nyolcvan-
százalékban legyen képviselve.

A román iparosoknak, kereskedőknek és
munkásoknak házhelyeket, üzlethelyiségeket és
műhelyeket kérnek a városok központjában.

Kérik a román politikusokat, hogy tegyék
félre a pártszenvédeyleket és közösen állapítsa-
nak meg általános programot az erdélyi és bán-
sági városok romanizálása érdekében.

A határozati javaslatot a kongresszus egy-
hangulag elfogadta.

A kongresszus ezután elhatározta, hogy a
legközelebbit Lugojon tartják meg.

Este 9 órakor koncert volt a színházban a
lugoji Progresul és az oradeai munkás szindiká-
tusok dalköreinek közreműködésével.

A vendégek a koncert után mindjárt tovább
utaztak a banati metropoléból.

Tévedésből róttak ki a nemzeti munka védelmében milliós birságokat

Az Ugir több panaszt nyújtott be a keres-
kedelemügyi és ipari minisztériumban, melyben
közölte, hogy egyes vállalatok milliók birságokra
vonatkozó néhány szabályzatok betartásának hi-
ányát, hogy a birság indoka is meg volna
jelölve a határozatokban.

Az Ugir rámutat arra is, hogy a vállalatok
így nem tudnak eligazodni s ráadásul nem kap-
nak választ a minisztériumhoz tartozó kérdésekre
s csak hosszas tárgyalás után derül ki, hogy
egyrésztük tévedésből volt megbírságolva. Így

történt a „Soc. Gaz. Metan”, „Creditul Minier”,
„Petrosani”, „Bod” vállalatokkal, melyekre néz-
ve maga a kereskedelemügyi és ipari miniszter
állapította meg, hogy „tévedésből” voltak meg-
büntetve.

Igy történhetett meg, hogy a „Herkules” tri-
kógyárat összetévesztették a „Herkules” kenyér-
gyárral.

Az Ugir revíziót kér a kiszabott összes bir-
ságokra vonatkozóan.

Igaz történet egy optimista jelentésről, amely nem mindenben fedi a tényeket

A nemzetközi munkaügyi hivatal szokásos évi konferenciáján országunkat Roman Valér munkaügyi államtitkár, Mircea mérnök, a Gyár-iparosok Országos Szövetségének megbízottja és Mirescu, az Országos Szakszervezeti Központ titkára képviselték. Roman Valér most mondta el beszámolóját, amelyben kifejtette, hogy országunkban a munkanélküliek száma felette csekély, mindössze 25 ezer munkanélkülit tartanak nyilván. Ezekből is nagy a tanulatlan munkások, parasztok száma, akik ha munkanélküliekké lesznek, visszatérnek a falvakba, ahol tovább gazdálkodnak. Ami a tanult munkásokat, a szakmunkásokat illeti, azoknak tekintélyes része külföldi, akiket most lassan eltávolítanak és helyüket hazai szakmunkásokkal töltik be. Mezőgazdasági munkanélkülségről szó sincsen, mivel a földreform révén teljesen megszűnt a mezőgazdasági proletariátus. A kisbirtokok elforgácsolódását a parasztságnak a városba öntlése akadályozza. A városok most teljes virágzásukban vannak.

Ami a társadalombiztosítás ügyét illeti, a betegsegélyző nálunk fiatal intézmény és azt nem lehet komplikálni munkanélküli segélyezéssel. Viszont az állam mégis meg akarja oldani ezt a kérdést is, mégpedig megfelelő módon. Jelenleg kintünködő munkanélküli segélyző intézményeink vannak, amelyek élén helyi segélybizottságok állanak. Ezek a bizottságok természetbeli és pénzsegélyeket nyújtanak. Ez a rendszer azonban nem kielégítő és inkább alamizsna jellege van, ami megalázó. De nálunk, ahol a munkanélkülség nem öltött nagy méreteket, arra jó, hogy egy megfelelőbb rendszer kidolgozásáig érvényben tartjuk.

Nincsen szükségünk szükségmunkákra, találya munkaügyi tárca költségvetése mégis egymillió leit tett ki, amelynek egyharmadát az északi tartományok szükségét szenvedő népe kapta élelmi segélyek formájában.

Romániában a törvényes munkanap nyolc óráig tart. Az egyes üzemek megegyeztek és a munkanélkülség elkerülése céljából vagy leszállították a munkaórát és váltással dolgoznak, vagy a heti munkanapok számát csökkentették. Igaz, hogy ezzel kapcsolatosan a munkabérek is csökkentek, de azt nem lehetett elérni, hogy a munkaidő csökkentése dacára is fenntartsák a bérszínvonalat. Ez és a gyártás más költségei a gyártmányok árát drágították volna.

Ezután a pénzügyi politikát jellemezte az államtitkár, majd rátért a szellemi munkanélkülség ügyére. Ma 39 ezer főiskolai diákunk van és az állami tisztviselők száma is tulmagas. Az állam egy évre felfüggesztette az új tisztviselők kinevezését. A munkakamarák mellett pályaválasztási tanácsadókat állítottak fel és a főiskolai diákok számát apasztják a szabad pályákon és a magánhivataloknál észlelt elhelyezkedési lehetőségekkel arányosan.

Az állam minden figyelmét a munkanélkülség kérdésre fordítja, mivel tisztában van az ügy fontosságával.

Utána Mircea mérnök, a munkaadók képviselője szólalt fel. Ellenezte az irányított gazdálkodást, mivel szerinte az a munkanélkülség szülőanyja. Ellenzi a 40 órás munkahetet és az állami beavatkozást s hiva a gazdasági szabadságnak.

Jon Mirescu a munkások nevében szólalt fel. Az autárkia ellen beszélt, majd megvédte az irányított gazdálkodást, amelynek hiva, de amelyet a fennálló gazdasági rendszerben nem tart megvalósíthatónak.

Követeli, hogy az állam avatkozzék be a munkaadók és munkások között felmerülő vitás ügyekbe, hogy ezáltal megakadályozza a munkasztrálya teljes kiszákmányolását.

A névsorban következő Marcus Boris, a szovjetunió kiküldötté kormányának nevében elfogadta a munkahivatal igazgatóságának javaslatait, s ismertette a szovjet munkásvédelmi intézkedéseit.

Ezután a konferenciát néhány napra elnapolták és a bizottságokban megkezdtek a hivatalos javaslat tárgyalását.

Roman Valér államtitkár jelentése csupa meglepő ujdonság. Mintha mi valahogy nem így látnók a dolgokat. Sőt, egészen másként...

Milyen cikkek gyártására berendezett műhelyektől és kisebb gyáraktól vonják meg a kisipar számára érvényes forgalmi adómentességet

Az intézkedés szövege már elkészült és a napokban kerül minisztertanács elé

Mititá Constantinescu pénzügyminiszteriumi államtitkár a forgalmi adó és helyegosztály felterjesztésére jegyzőkönyvet szerkesztett, amelyet közelebről minisztertanács elé terjesztene a jóváhagyás végett és amelyben megállapítatnak azok a műhelyek, amelyek nem esnek a forgalmiadó törvény 9. szakaszának rendelkezése alá.

Mint tudjuk, a forgalmi adó törvényének 9-ik szakasza mentesíti a forgalmi adó fizetése alól azokat az üzemeket, amelyeket a tulajdonos kisiparos maga vezet és amelyek nem foglalkoztatnak 7 munkánál többet, valamint 5 lóerőnél

kisebb géperejű gépet használnak.

A fent jelzett minisztertanács jegyzőkönyv kiveszi a 9-ik szakasz kedvezményéből azokat az üzemeket, amelyek tömegcikkek gyártanak, az eladására üzletet, eladási krodákat, stb. tartanak fenn.

Ebbe a kategóriába tartoznak: a cukorkagyárak, piskótagyárak, rum, likör, konyak, szódavíz, keztü, bőrárak, maroken-árak, üvegárak, ruhakonfekciók, cementcsövek, csokoládé, acél, hentesáru, kávépótlék, turó és sajt, szardella, cipőkrém, szappan és gyertya, kátránypapír, kozmetikai cikkek, festékárak, kenőolajok, lakkok, téglák, üveg és mozaik árak gyárak.

Mit tartalmaz a gabona értékesítéséről szóló rendelet törvény?

Ismeretes, hogy a király már aláírta a gabona értékesítéséről szóló rendelet törvényt, amelynek szövege a következő:

1. A 77 kg-os, 3 százalékos idegen alkatrészzel rendelkező buza belföldi ára július, augusztus, szeptember és október hónapokban vagononként 34 ezer lei lesz, míg a következő hónapokban 35 ezer lei Minden egyes kilogramm fajsúlytöbblettel, illetve idegen test kisebbedéssel az ár egyszázalékos emelkedése jár. A fenti áron alul eladni szigorúan tilos.

A második szakasz közli a már ismertett juttalomrendszert és annak alapjául szolgáló 0.90 banis illetékemelését. Közli, hogy a Nemzeti Bank az intervenció vásárlások beindítására 36 millió lei előleget folyósít.

A harmadik szakasz az ugynavazett parasztmalmok illetékmentességét állapítja meg és leszögezi, hogy ezek a malmok csakis parasztbuzát őrlhetnek, a parasztság házi használatára. A malom napi kapacitása egy vagonnál nem lehet nagyobb.

A negyedik szakasz a gabonaértékesítő hivatal felállításáról szól.

A hivatal élén egy államtitkár áll. A szakasz egyszersmind megadja a hivatal működési szabályzatát.

Az ötödik szakasz a gabonaértékesítés ellenőrzésével megbízott hatóságok működését és az ellenőrzés módját adja meg.

A hatodik szakasz szerint azok a malmok és

pék-műhelyek, amelyek nem vezetnek rendszeres könyvelést lisztforgalmukról, első esetben 10-től 50 ezer leig, második esetben pedig 20-tól 100 ezer leig terjedő pénzbírságban részesülnek. Azon parasztmalmokat, amelyek kereskedelmi célokra őrlenek lisztet, első alkalommal már 50 ezertől száz ezer leig terjedő pénzbírsággal sújtják. Megismétlődés esetén a tulajdonost 1-15 napig terjedő elzárással és az üzem félévig terjedő szüneteltetésével büntetik. A liszt mennyiség illetékes alól történő kivonását a liszt értékének tízszeresével büntetik.

A szakasz aszutan a szállítás és a szállítólevelek kiállításának módját írja elő.

A hetedik szakasz végül közli, hogy a rendelet törvény 1935 július 11-én lép életbe.

Az új gabonaértékesítési rendeletet nagyon vegyes érzelmekkel fogadta majdnem mindenki. És maga Sassu földművelésügyi miniszter is elismeri a lapoknak adott nyilatkozatában, hogy a gabonaértékesítési rendelet sok kellemetlenséget hoz, szerinte azonban ez elkerülhetetlen, mert a gabonának a normális világpiaci ár fölött álló kényszerérték-megállapítása magával hozza ezt.

A kormány azonban nem fél a kritikától, mert emésorban a mezőgazdák támogatására gondol és a miniszter szerint ezt a célt a legjobban az általa készített új gabonaértékesítési program szolgálja.

Érdekes „adóstatistika”

Egyik fővárosi lap kiszámította, hogy csak az ország egyetlen pénzügyigazgatóságánál — jelen esetben a lugojiról van szó — 12 év alatt, 1923 óta, kimutathatóan 30 millió lei sikkadt el.

1923-ban a pénztárosnő 4 millióval szűkölt meg kölföldre, míg a következő évben egy Kis nevű tisztviselő egymilliókétszáz ezer lei-vel könnyebbitte meg az államot, amiért kapott is 14 hónapi fogházat. Következett 1925 elején bizonyos Munteanu nevű ur kilencszáz ezer leivel, majd 1927-ben Vanderlik Mária közel kétfélmillióval. 1929-ben több mint egymillió sikkadt el, 1931-33-ig bizonyos Teodor Teodorescu nevű ur fosztogatta a kasszát, amit a bíróság háromévi bűntetéssel honorált. Most újabb ötmillió sikkasztás ügye van folyamatban, úgyhogy, az apróbb és feljegyzésre sem érdemes eseteket becsapítva, 30 millióra rug a cigányutrá tévedt állampénz.

A feladvány már most az lenne, hogy ha egyetlen pénzügyigazgatóságnál ennyi, akkor az ország összes közpénztárainál mennyi? A feladat mindenestre nem könnyű, de tanulságos, érdekes és ismételt újult közigazgatásunk hibáiból is.

EXELENTA DUPA REPREZENTATIE

— Aşa! dumneata eşti sufleurul, care gesea în cuşca din faţa scenei?

Minunat, sublim! Ve! fi decorat. Ficare cuvânt l-am înfeles!

Hogyan számítják ki a boradót?

A pénzügyminiszterium közli, hogy a forgalmi és luxusadó törvény értelmében est az adót a belföldi termékeknel a számlázási érték után alkalmazzák.

Tekintettel arra, hogy a termelők által eladott borról számlát rendszerint nem állítanak ki, a miniszterium úgy határozott, hogy a bornál a forgalmi adó kiszámítása tekintetében literenkénti 30 lejese ár veendő középértékül.

FOGYÓKURA

Pőcög egy tetovált nőt vett el feleségül. Az asszony nagyon kövér volt és fogyókúrába kezdett. Néhány hét múlva megkérdesi Pőcögtől a barátja, a Kőcsög:

— Na, fogyik a feleséged?

— Meghiszem azt, — dicsekszik Pőcög. — Egy óceánjáró volt neki a hátára tetoválva, és most úgy néz ki, mint egy mentőcsónak.

Milyen jogcímen avatkozik be az aradi munkakamara a tanoncszerződésbe?

A törvény és a jogszabások szerint kizárólag a mester és a tanonc, illetve a tanonc szüleinek dolga a tanoncszerződés, de újabban az aradi iparkamara ezen a téren felebbviteli fórummá akarja kinőni magát.

A munkakamara visszaél hivatalos hatalmával és törvénytelenül jár el

A jelenlegi törvényes rendelkezések szerint az arra hivatott hatóságok előtt nálunk, részint a közigazgatási, részint az ipartestületek előtt kötött tanoncszerződéseket statisztikai nyilvántartás céljából be kell mutatni a munkakamarának is. Tehát csak „bemutatni” kell regisztrálás céljából, de magának a kamarának sem a tanoncszerződésénél — ami tisztán magánjogi aktus munkaadó és a tanonc szülői vagy gyámja között — sem pedig annak felszabadításánál semmiféle szerepe nincs. Egyébként is a világon mindenütt az iparos választja ki az ajánlkozó ifjak közül azt, akit a szakma megtanulására szellemi képzettségénél és fizikai alkatánál fogva alkalmasnak tart, vagy megfordítva: az ipari pályára készülő ifju gyámja választja ki a szakmát és a mestert, akivel gyermekét megtaníttatja arra a foglalkozásra, amelyre a fiu a legtöbb kedvet, hajlamot, hivatottságot érez. Ilyen alapon jönnek létre a tanonc-szerződések, feltételek mellett, amelyekben szülő és iparos egymásközött megegyeznek. A törvénynek csak az a kikötése, hogy bizonyos koron alul és minden szellemi előképzettség nélkül tanonc szegéd-tethető ne legyen, nehogy a fizikai fejlődés mértékével arányban nem álló inasi munka hátrányosan befolyásolja az ifju egészségét és növekedését és nehogy az új generáció szellemi nivója alatta maradjon annak a mértéknek, amelyet minden ipari foglalkozás ma már megkíván.

Az aradi munkakamara azonban, amelynek az inas-kérdésben más szerepe nincs, mint azok foglalkoztatásának, szakmai művelődésének, a tanoncsiskolai oktatás menetének és látogatásának, a törvény által megengedett maximális munkaidők betartásának ellenőrzése,

jogot vesz magának ahhoz, hogy beleszóljon a munkaadó és alkalmazott vagy munkaadó és szülő magánjogi viszonyaiba is.

Az ipartestület előtt kötött szerződésekből értesül arról, hogy egyik vagy másik iparos tanoncot vett fel s bár joga nincs hozzá, felidézi a munkaadót és tanoncot és

kifogásokat emel, mégpedig rendszerint nemzetiségi alapon, a szerződés ellen.

Az iparostól vallomást kér arról, hogy hány segéddel dolgozik s azok milyen nemzetiségiük, egészen önkényesen ragaszkodik bizonyos etnikai arányok betartásához, amihez még a nemzeti munkavédelemről szóló törvény sem ad jogot — nem a Munkakamarának, de magának a kereskedelmi miniszternek sem.

Az aradi munkakamara egészen önkényesen és hivatalos hatalmával visszaélve különbséget tesz az ország egyenrangú polgárai között és követeli, hogy az iparos bocsássa el azt a tanoncot, aki műhelyében a munkát már hónapok óta folytatja, a szakma alapismereteit már elsajátította s bevált azon a helyen, amelyre szülő és iparos megegyezése alapján jövőjének, élethivatásának meg-alapozására állott.

Arról nem is szólunk, hogy a kamara ezeket az illegális intervenciókat is elfogultsággal végzi. Nem az ipar magasabbrendű érdekeit, nem a szakma speciális kívánalmait, hanem csak nemzetiségi szempontokat nézve. Egy cukrásziparostól például, aki egy négy középiskolát végzett intelligens ifju szerződ-

tett tanoncnak, (ebben a szakmában a szellemi előképzettség mellett bizonyos fejlettebb izlést és finomságot is megkövetel a pályára való alkalmatosság) azt kívánta, hogy bocsássa el a tanoncnak kiválasztott ifjut és szerződtesen helyébe egy falusi elemi iskola négy osztályát végzett parasztfiút, aki valószínűleg éppen olyan jól beválhatna a kerékgyártó iparban, amilyen alkalmatlan arra, hogy cukrász, aranyműves vagy szobafestő legyen belőle. De ha ezzel szemben megáll is az ellenvetés, hogy soha nem lehet tudni, kiben milyen képességek rejtőznek, az minden kétségen felül áll, hogy a munkakamarának nincs joga ilyen erőszakos módon beleszólni olyan kérdésekbe, amelyek hatáskörén kívül esnek s amelyekben álláspontjának érvényt szerezni másként, mint terrorisztikus eszközökkel úgy sem tud. Kétségtelen továbbá az is, hogy amikor a munkakamara elkalandozik hivatásának teljesítése mellől

ilyen törvénytelen utakra, ugyanakkor elhanyagolja törvényes feladatait, mert hiszen az előbbieket csak emezek rovására végezheti. A munka érdekeinek szolgálatára hivatott törvényes szerv nem lehet semmiféle „numerus”, semmiféle divatos nacionalista jelszó végrehajtó-közege. A munka érdekeinek képviselője, még ha az őssze is van keverve a kisipar érdekeinek parciális képviselőjével, azt jelenti, hogy a kamara egyaránt képviselni hivatott a román és a magyar munkás ügyét, mert nem egyedet, nem etnikai származást, nem helybelieket vagy vidékieket támogat, hanem az összességet, az egyéntelen és névtelen munkást, mindazok munkavállaló készségét, akik alkalmazotti pályára mennek.

Természetesen érdekelt bennünket a Munkakamara vezetőinek álláspontja is és részint ezért, részint a panaszos adatok leellenőrzéséért ellátogattunk a munkakamarába. Azt a választ vártuk, hogy a munkakamara megnyugtassa a kisebbségi közönséget és tiltakozik a nemzetiségi különbségtétel ellen. Nagy meglepetésünkre azonban azt a feleletet kaptuk, hogy a munkakamara valóban igyekszik az ipari életre törekvő román elemeket előnyben részesíteni oly módon, hogy

a kisebbségi iparosgazdával még az esetben is román tanoncot szerződtes, ha az iparos-mester eredetileg a maga által kiválasztott és neki tetsző kisebbségi inast jelentette be.

A munkakamara részéről nyert felvilágosításnak mindenesetre meg van az az előnye, hogy nem titkolódzó, sőt meglepően őszinte és ez az őszinteség legalább nyíltan mutatja a helyzetet:

További drágulást nem engedélyez a miniszter

A bőrárak 24, a kézműárak 20, a gyarmatárak 22, a gyógyárak 20, a gyapot 31 százalékkal drágult

„Utoljára” figyelmeztették az érdekelteket az árdragítás súlyos következményeire

Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszter által kinevezett árelőirőző bizottság, melynek munkálatairól már megemlékeztünk, folytatja tárgyalásait a különböző kereskedői szakmákkal az áremelkedés mérvének és okainak megállapítása és az új irányárak hivatalos megállapítása céljából. Maga a kereskedelmi miniszter a múlt héten még dörögdelmes rendeletben „utoljára” figyelmeztette a kereskedőket az árdragítások megszüntetésére s előre elhárított magáról minden ódimot a fogantatba teendő drákói intézkedésekkel kapcsolatban, amelyeknek a kereskedők ki lesznek téve, ha árdragításon érik őket. Közben a miniszteri bizottság folytatva árvizsgáló munkáját, megállapította, hogy a piacon áremelések konstataálhatók ugyan, de

az eddig megvizsgált szakmáknál ezek az emelések nem haladják tul az indokolt drágulás méreteit.

Az áremelkedések nagyjában a következők:

A múlt év október hava óta (a hó közepén lépett életbe az a szerencsétlen külkereskedelmi rendelet, amely a hónapokon át tartott bizonytalanságot, majd az exorbitáns kompenzációs jutalékokat hozta) az egyes szakmákban a következő drágulások konstataálhatók:

bőr-árakban 24 százalékos áremelkedés, kézműárakban 20 százalékos, gyarmatárakban 22 százalékos, gyógyszerészeti cikkekben 20 százalékos, gyapotban 31 százalékos áremelkedés.

Ha figyelembe vesszük, hogy október hó folyamán az év elejével szemben már mintegy 10 százalékos áremelkedés volt,

az ősz óta konstataálható drágulás a 30 százalékos körül van,

kivéve a gyapotot (bumbac), amely sokkal erősebben drágult.

Mindezek külföldi beszerzésű cikkek s a bizottság, amely gondosan ügyel arra, hogy az áremelés meg ne haladja az indokolt drágulás mértékét, megállapította, hogy a behozatal drágulása és anyagi nehézségei ekkora áremelést indokoltá tesznek, tehát nem a kereskedők kapzsisága, nagyobb haszon elérésére irányuló törekvése a drágaság előidézője.

A belföldön előállított cikkek áremelése átlagosan 10 százalékos. Ez is azt igazolja, hogy nincs szó tervszerű, szisztematikus, a zavaros helyzetet kihasználó árdragításról, hanem csak egy okszerű és indokolt áremelésről, amelynek nem a kereskedők az okai és az előidézői. Tudvalevő, hogy a belföldön gyártott áruk nyersanyaga, vagy annak egy része, a gyártás kellékei külföldi eredetűek, ezeknek átlag 30 százalékos drágulása okszerűen emelte 10 százalékkal a belföldi gyártmányok előállítási költségét.

ANNONCE

„Junges, schlankes Mädchen, im Besitz eines Segelflugzeuges, sucht passenden Mann. Gewicht 60 Kilogramm.”

FŐLEG A ZENE MIATT

Egy csinos fiu és egy bájos lány páholyjegyet váltanak a moziba. A páholyban, ahova a jegyük szól, már ül valaki, ami a fiatal urnak nem tetszik. Megkérdezi a jegyzedőtől, van-e valahol egy üres páholy.

— Van egy, — mondja a jegyzedő, — de az közvetlenül a vászon mellett van, onnan nem fog-nak látni semmit.

— Annyi baj legyen, — állapítja meg örömmel a fiatalember.

— Tudniillik, — teszi hozzá a hölgy kisse elvörösödve, — mi főleg a zene miatt járunk a moziba.

Jogesetek a kisipar köréből

Milyen tárgyak megőrzéséért tartozik anyagi felelősséggel a kávéház tulajdonos?

A cluji királyi tábla harmadik szekciójának 1628/933 számú elvi döntvénye.

Egyik erdélyi város kávéházában egy vidéki vendég átadta a kávéházi ruhatárosnak nyolcezer lei értékű, briliáns kövekkel kirakott kézelőgombjait megőrzés végett. A ruhatáros a gombokról ruhatári számot adott, de az értékes ékszer nem helyezte zár alá, hanem a ruhatárban nyílt helyen tette le. Azon az estén nagy volt a kávéházban a forgalom és a ruhatár zsúfolásig telt kabátokkal. Tetőfokán állt a tumultus, amikor a vidéki vendég megőrzésre átadott kézelőgombjait a ruhatárostól visszakérte. Legnagyobb meglepetésére az kijelentette, hogy a gombok elvesztek, így azokat nincs módjában visszaszolgáltatni. A károsult vendég ekkor kártérítési pert indított az elveszett kézelőgombok nyolcezer lei kitévő értékének megtérítése érdekében a kávéház tulajdonosa ellen, de ugyanakkor azon a címen, hogy közvetlenül őt terheli az elveszett kézelőgombok miatt a felelőség, természetesen perbe vonta a ruhatárost is.

Az első és másodfoku bíróság mindkét alperest elmarasztalta, így harmadfokon a cluji tábla elé került a per, amely a két alsófoku ítéletet részben megváltoztatva, a kávéház tulajdonosával szemben a keresetet elutasította.

A tábla döntés indokolása szerint tény ugyan, hogy a vendéglő és szállótulajdonosok fokozott felelősséggel tartoznak az üzemiükben megőrzésre elhelyezett tárgyakat illetően és tény az is, hogy ezt az elvet a gyakorlat a kávéházakra is kiterjesztette, de ez a felelőség csak olyan tárgyakra vonatkozik, amelyeket ruhatárban szokás elhelyezni, mint például kabát, kalap, ernyő, bot stb. és nem állapítható meg olyan esetekben, amikor olyan tárgyakról van szó, amelyeknek ruhatárban való elhelyezése nem szokásos. Azon a címen utasította el tehát a cluji tábla alperes kéréssel szemben felperes vendég keresetét, hogy a kézelőgomb elhelyezése ruhatárban nem szokásos és így nincs jogalap arra, hogy kártérítés címen a kávéház ellen ítélet hozassék.

Távozó munkásának annak érdekében, hogy minden munkaadó tartozik szolgálati bizonyítványt kiállítani.

Az ifj. törvényszék második szekciójának 3864/1934. sz. elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő munkás állásából való távozása alkalmával arra kérte munkaadóját, hogy az szolgálati bizonyítványt állítson ki részére. A munkaadó a munkás kérelmét nem teljesítette és a kért szolgálati bizonyítványt nem volt hajlandó kiállítani. A munkás erre pert indított a munkaadó ellen.

Felperes munkás előadta keresetében, hogy a munkaadó jogtalanul járt el, amikor nem volt hajlandó neki a kért szolgálati bizonyítványt kiállítani. Ő ugyanis ezzel az igazolvánnyal kívánta új munkaadójánál bizonyítani, hogy régi munkaadójánál milyen természetű munkákat végzett és hogy mennyi időt töltött el egyfolytában annak vállalatánál. Ennek a bizonyítványnak kiállítását tehát úgy anyagilag, mint erkölcsileg érdeke volt.

A munkaadó a kereset elutasítását kérte. Ilyen bizonyítvány kiállítására nem kötelezhető, — állapította meg védekezésében, — mert a munkás más módon is igazolhatja a fenti tényeket. Különböző is semmiféle törvény nem írja elő, hogy a munkaadó ilyen bizonyítvány kiállítására kötelezhető volna.

Az ifj. törvényszék foglalkozott az ügyvel és a munkatörvény 44-ik, valamint a regáti polgári törvénykönyv 970-ik szakasza alapján megállapította, hogy általános szokás az alkalmazottaknak annak szolgálatból való kilépéskor megfelelő szolgálati bizonyítvány kiállítása. Különböző is a munkügyi bíróságokról szóló törvény 9-ik szakasza foglalkozik ennek a bizonyítványnak a kérdésével, amikor megállapítja, hogy ilyen esetekben a munkügyi bíróság illetékes, tehát, — szemben az alperes állításával, — igenis van írásos nyoma a törvényben ennek a kérésnek.

Három új pénzügyminiszteri rendelet a forgalmi adó ügyében

Az illetékes pénzügyigazgatóságok tartoznak ellenőrizni, hogy az egyes adóalanyok helyes alapon adóznak-e?

Ujra szigorították a forgalmi adó kivételét és behajtását

A pénzügyminisztérium most több új rendeletet adott ki a forgalmi és fényüzési adó behajtásával kapcsolatban.

Az egyik rendeletben kimondja a minisztérium, hogy az illetékes pénzügyigazgatóságok kötelesek minden egyes iparvállalatnál ellenőrizni hogy helyesen alkalmazzák-e a különböző adóalapokat. Olyan esetekben, ahol vitás lehet a forgalmi adó helyes kirovása, mindenkor a pénzügyminisztérium döntését kell kikérni.

Az ellenőrzésnek rendszeresnek kell lennie. Az illetékes kincstári közegeknek össze kell hasonlítani az üzleti főkönyveket a forgalmi adó céljaira külön vezetendő speciális regiszterrel, valamint a nyersanyagok és készárúk nyilvántartásával.

Ezenkívül a kincstár emberei be kell szerezni az esetleg szükséges adatokat a vállalatnak szállító cégektől, kliensektől, vámhivataloktól, vasutól.

Azon esetekben, ahol kitérnek, hogy a könyvekben bevezetett ügyletek nem felelnek meg a valóságnak, kihágási jegyzőkönyveket kell felvenni.

Egy másik rendeletben a pénzügyminisztérium megismétli azt a régebbi utasítást, amely szerint a forgalmi adót a teljes számlaérték után kell kivetni és leróni, beleértve a csomagolási költségeket és a fogyasztási adókat is. A cégeknek joguk van a számlákban külön feltüntetni az eladott áruk nettó értékét, és külön az árut terhelő költségeket és közterheket, de a forgalmi adót nem a nettó érték után kell fizetni, hanem a teljes érték után.

Hasonlóképpen nem helyezhetők levonásba utólagosan a forgalmi adóból azok az összegek sem, amelyeket az eladó cég bonifikációk, kasszaskontók és más címeken térít a vevőinek.

A harmadik rendeletben a pénzügyminisztérium megállapítja néhány vitás áru forgalmi adóját.

Eszerint a keményítő, dextrin, glukóza és szénsav 6 százalékos forgalmi adó alá esik.

A műjég, szikviz után 3 százalékos forgalmi adó fizetendő.

A favágásnál fenmaradó fűrészpor után a forgalmi adó 1%.

A szirupok és gyümölcslevek cukorral, alkohollal, vagy anélkül, 6 százalékos forgalmi adó alá esnek.

Mennyi évi szabadság jár az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak?

A munkatörvénynek 49-ik szakasza foglalkozik az évi pihenési szabadságok kérdésével. Eszerint az intézkedés szerint, amely minden ipari vagy kereskedelmi vállalatnál alkalmazásban lévő egyénre vonatkozik, a szabadságidő a következő:

1—3 évi szolgálat után a szabadságidő 7 nap.

3—5 évi szolgálat után 10 nap.

5—10 évi szolgálat után 14 nap.

Ezen időn túl, minden év után a szabadságidő 1 nappal hosszabb, azonban a 30 napot semmi esetre sem haladhatja meg.

Olyan alkalmazottakra nézve, akik ipari vagy kereskedelmi telepek irodáiban, raktáraiban, áruházaiában, vagy tartozékaiban, egészben vagy részben szellemi munkát is végeznek, tehát magántisztviselőknek tekintendők, a szabadságidőt a törvény 98-ik szakasza így határozza meg:

1—3 évi szolgálat után a szabadságidő 10 nap.

3—5 évi szolgálat után 14 nap.

5—10 évi szolgálat után 21 nap.

Minden további év után a szabadságidő 1 nappal több anélkül, hogy 30 napot meghaladhasson.

Mindenek a szabadságidők minimálisan vannak megszabva.

A gyakorlati életben sokszor vita merül fel abban a tekintetben, hogy ki tekinthető magántisztviselőnek? A bírói joggyakorlat a kereskedősegeket adott esetekben magántisztviselőnek minősíti, hasonlóképpen a helyi ügynököket, sőt néha még az inkasszások is. A minősítést a bíróság rendszerint a teendők fontosságának szem előtt tartásával állapítja meg.

COMPENSAȚIILE

Un plutonier major își conduce recruii la muzeul de științe naturale dela Sosea.

Ajungând în dreptul unei cămile, le spuse:

— Mă băieți, eu acest animal l'am comparat de multe ori. Nu credeți că este o insultă pentru el?

180 idegen állampolgárt kiutasítottak Satmareről.

Az idegeneket ellenőrző bizottság befejezte munkálatait és 180 idegen állampolgárt, akik közül 90 magyar állampolgár volt, — kiutasított az ország területéről. A kiutasítottak között olyanok is vannak, akik 12 év óta tartózkodnak Romániában és kérték a román állampolgárság megadását.

UNSIHERE VERHALTNISSE

Eine Dame bekam den Konsul eines südamerikanischen Staates zum Tischnachbar und fragte ihn: „Ich weiss so wenig über Ihr Land, Herr Konsul, ist dort nicht eben jetzt Revolution?“ — „Ich weiss es nicht, gnädige Frau“, gab er zur Antwort, „gestern war keine und heute habe ich noch keinen Bericht bekommen.“

„Parasztországban minden megváltozik majd“ ...

A Frontul Românesc írja:

Azt mondja Mihailache, hogy „parasztországban“ minden megváltozik majd. Egyensúly lesz a mezőgazdasági termékek és iparcikkek árai között, különben Madgearu kisajátítja az iparüzemeket.

Hehehe! Szegény földműves, majd a kisajátítás után bodogabb lesz. Ez „parasztország“. Elvenni a németektől, magyaroktól, zsidóktól, örményektől mindazt, amijük van az „egyensúly“ érdekében. Becsületlenkre, Mihailache eszelte ki ezt, hogy Valdat gyöngítse.

Most már csak az hiányzik, hogy Mihailache forradalom rendezésére kérjen engedélyt Marinescutól, mert demokrata országban a botrány és forradalom egyet jelent.

Közl.: KELE SANDOR dr.

Készül a külföldi központtal bíró cégek új megadóztatásának végrehajtási utasítása

Az új pénzügyi törvények véget vetnek a külföldi részvénytársaságok adózása körül fennálló viaszasságoknak. Az egyenes adó módosításáról intézkedő törvény megfelelő szakasza megállapítja: Idegen cégek az ország területén elért jövedelem után adóztatnak meg.

A pénzügyminisztériumban bizottság ült össze, hogy elkészítse a külföldi cégek adózására vonatkozó végrehajtási utasítást. A bizottságban a külügy- és pénzügyminiszterek, továbbá a Banca Nationala megbízottai és az adóügyek egyik központi referense foglalkoznak helyet. A végrehajtási utasítás három irányú megkülönböztetést kíván tenni: 1. közvetlen kereskedelem, 2. ügynökök útján történő áruelhelyezés, 3. bizományi eladás. Mindhárom forgalom megadóztatása más és más alapelvek szerint fog történni.

Aradi husiparosok panaszküldöttsége a polgármester előtt

Oroszolai fogják a vágóhídi mizériákat

Az „Aradi Husiparosok Szindikátusa” a napokban küldöttségileg jelent meg a városházán és felkereste Ursu Ioan dr. polgármestert, hogy az új vágóhídi illeték szedését, melyet a város már érvénybe akar léptetni, függessze fel mindaddig, míg a szindikátus felelőssége a timisoarai revíziós bizottságtól válasz nem érkezik.

Továbbá előadta a küldöttség, hogy több esetben

a hentesek a vágóhídi hűtőből szagos húst kapnak ki,

aminek oka abban keresendő, hogy a hűtő kicsiny és gyenge.

Kifejtette a küldöttség, hogy sürgős átalakításra van szükség, ami a városra nézve nem jelentene különösebb megterhelést, miután tagadhatatlan, hogy a vágóhíd a közüzemek egyik legrentábilisabb intézménye, mely évente jelentős jövedelmet hoz.

Ursu dr. a küldöttségnek ígéretet tett, hogy a kérdést behatóan tanulmányozni fogja és amennyiben legközelebb a városnak sikerül megkapni a már kért kölcsönt, az esetben minden lehetőséget elkövet, hogy az elavult vágóhidat és hűtő berendezését megújítsák, modernizálják. Egyben ígéretet tett arra is, hogy addig, amíg a terv megvalósulhat, utasítja a gépüzemigazgatóságot, hogy a hűtőkészüléket naponta tovább tartassák üzemben a hűtés erősítése érdekében.

A küldöttség tagjai: Tomits Pál szind. elnök, Cobeleş Teodor, Czomor Péter, Sárközi György és Prihan Miklós titkár, örömmel fogadták a megnyugtató választ.

Miben áll a kormány árpoltikája?

A Prezentul írja:

Tudni szeretnénk, miiben áll a kormány árpoltikája? Szeretné a mezőgazdasági termékek árát emelni, az iparcikkek árát pedig leszállítani ugyanakkor? Ha az előbbi sikerül, akkor nem szükséges korlátozni a másodikat. Deflációs politikát üz? Ezt lélektanilag sem indokolja, mert nem üldözi a spekulációt és összeül az érdekeltekkel, minnek során a felemelt árakat egyszerűen helybenhagyja. A baj az, hogy az áremelkedés nem tart lépést a lakosság vásárlóképességével. Olyan politikát kell folytatni, mely az árakat ennek a kérdésnek szem előtt tartásával irányítja.

COMPARAȚII RISCANTE

— Domnule doctor, nu știu ce am. Dar muresc ca un taur: mândre ca un lup și dorm ca un urs.

— In acest caz, ar fi nimerit să consulți un veterinar.

Az aradi lábbelikészítők nagygyűlése memorandummal interveniált a gummipők tisztességtelen versenye ellen

Mint jelentettük, a gummipők ellen indított országos mozgalomban Arad város és megye lábbelikészítő iparossága is bekapcsolódott. Közelmúltban megtartott nagygyűlésükről részletes tudósítást közölt Az Iparos, most Buourestibe küldött emlékiratuk szövegszerű magyar fordítását közöljük:

Miniszter Ur!

Ez év elején új gummipőket vezettek be nálunk az országban és elárastották azokkal a piacot. Gummibocskort, szandálokat és cipőket gyártanak.

Ezek a lábbelik feltétlenül egészségtelenek a viselőknél, de azonkívül még az egész bőrfeldolgozó ipar egzisztenciáját is fenyegetik.

Mi, aradi iparosok, akiket szintén érint ez a dolog, június 23-án gyűlést tartottunk valamennyi aradi és megyei iparos részvételével, amelyen elhatároztuk, hogy közben fogunk járni az illetékes fórumoknál a gummilábbeli gyártásának megszüntetése érdekében.

A gummilábbeli által okozott károk többrendbeliek.

Elsősorban az állattenyésztőket érinti, mert a gummi konkurrenciája által az állathőrök árai jelentékenyen estek. Ugyancsak szenved-

nek a fatermelők is, akik a bőrcserzéshez használt tannint termelik, valamint a bőrgyárak és a bőrkereskedéssel foglalkozó kereskedők is.

Szociális szempontból nézve káros ez az iparág, mert megsemmisítéssel fenyegeti az egész bőrfeldolgozó ipart és sok tízezer családfőt és munkást tesz munkanélkülivé.

Nemzeti szempontból szegény és nagy hiba, hogy néhány idegen pénzövért személy kedvéért egy egész iparág van kitéve a megsemmisülésnek.

Egészségügyi szempontból pedig az orvosok egyhangú véleménye alapján a lehető legkárosabb befolyásu ezeknek a lábbeliknek viselése.

Nem kívánjuk a kaucukipart támadni mindaddig, amíg eddigi meretei között termeli a sár cipőket, autókerekeket és valamennyi használatos termékét, de tiltakozunk az ellen, ha jogtalanul, léteérékében támadnak meg egy olyan iparágat, amely minden ágazatában belföldi nyersanyagokat használ fel és tönkre akarják azt tenni.

Mindezeket tekintetbe véve, mely tisztelettel kérjük Miniszter Urat, hogy a gummipők termelését országunkban beszüntesse. Adoc Axentie elnök, Cosma Petru titkár.

Nagyarányu hanyatlást mutat az ország ingatlanforgalma

A központi statisztikai hivatalban az országos ingatlanforgalom összeállításán dolgoznak és a munkálatok során most fejezték be az 1933. évi adatok feldolgozását. A közzétett jelentésből

megállapítható, hogy a válság 1933-ban az adásvételek számát és az összértéket is jelentékeny mértékben befolyásolta, amint ezt a következő kimutatás igazolja:

Év	Ügyletek száma	Index szám	Ügyletek millió leiben	Indexszám
1929	361.361	100	7665	100
1930	343.676	96	6950	91
1931	290.715	80	6405	83
1932	272.742	75	5918	77
1933	268.483	74	4166	54

1929-ben száz volt az indexszám, amely aztán 1933-ban az ügyletek számát tekintve 26 százalékkal és értékben 46 százalékkal csökkent. Az adatokból következtetést vonhatunk le az 1934 és 1935 évek hónapjaiban folytatódott hanyatlás mértékére is.

Külön figyelmet szentel a statisztikai hivatal Ardealnak és megállapítja, hogy az ügyletek száma itt 1932-től 1933-ig öt százalékkal, az érték pedig 44 százalékkal esett. Ardeal 1933-ban 21 százalékkal szerepelt az országos ingatlan adásvételek számában és 32 százalékkal az értékstatisztikában.

Az ingatlan jellege szerint a szerződések 1933-ban így oszlottak meg:

ház	30.293 ügylet	2194 mil.
szántó	2.290	442
szőlő	5.071	95
ipartelep	167	224
egyéb ingatlan	230.662	1211
összesen:	268.483	4166

Ezek közül városi ingatlan volt 109.603 2679 millió lej értékben, falusi ingatlan 158 ezer 880.1487 millió lej értékben. Tehát az ingatlanforgalom 58 százalékat falusi ingatlanok képezték.

SOLUȚII

— Am cumparat dela dumneata praf de insecte și nu mi-a ajutat cu nimic.
— Dar cum l-ai întrebuințat?
— Presarat pe pat.
— Nu! Trebuia să-l pui direct pe insectă.
— Păi, atunci puteam să o omor numaidecât.
— Și asta e o soluție!

Országos kisiparos nagygyűlés Sighisoarán.

A Kisiparosok Nagyromániai Országos Egyesületének Sighisoara-i fiókjá 1935. évi július hó 21. és 22-én Ardeal, Banat és Bucovina részére kongresszust rendez.

A kongresszus tárgysorozata a következő: 1. Július 21. Délelőtt 9 óra: Kiküldötték igazolása. 2. Megnyitó és üdvözlések. 3. Társadalombiztosítási törvények módosítása iránti indítványok. 4. Adóügyek. 5. Egységes új ipartörvény meghozásának a sürgetése. 6. Munkakamarai ügyek és sérelmek megtárgyalása. 7. Indítványok. Július 22. délelőtt 9 óra: A kongresszus folytatása.

A kongresszus iránt széleskörű érdeklődés nyilvánult meg.

HOGYNE

A mama dorgálja Pityut:
— Tudod-e, mi történik az olyan gyerekekkel, aki hazudik?
— Hogyne. Nem fizetnek érte a villampon.

Koncentrálják a nagyobb sörtermelő üzemeket.

Perkas Imre, az Urus sörgyár elnöke 25-évi Clujra összehívta az erdélyi sörgyárak vezetőit a söripart érdeklő fontos kérdések tárgyalására. Az értekezlet az összes sörgyárak képviselőinek részvételével lezajlott, ahol többek között elhatározták a sörgyártás racionalizálása céljából az üzemek koncentrációját, amihez a nagyobb gyárak elvben hozzájárultak.

L-A PUS LA PUNCT

— E nemaipomenit! Asta e a cincea oară, de oind comand un țap.

— Eu nu am auzit nimic și afaară de asta, nici nu aveți dreptate. Nu ati comandat decât de trei ori...

Szedi már a város Clujon az értékadót

Még a parasztszekerek is illetékkötelesek.

Julius elsejével Cluj városa bevezette az értékadót. Eszerint minden Clujra érkező áru után 2 százalékos illetéket szednek. Az egylovas szekerre 8 lei, kétlovasra 10 lei, autókra pedig 40 leies taxát róttak. Hetivásári napokon az egyes vámházaknál 3—3 tisztviselő szedi be az új illetékeket. Jellemző a mai gazdasági viszonyokra, hogy a monostori legforgalmasabb vámháznál délig mindössze 300 leit inkasszáltak a város emberei.

Tiltakozás az új adóbehajtási módszerek ellen.

A timisoarai kereskedők egyesülete táviratilag panaszt emelt a pénzügyminisztériumnál az ellen az újabb adóbehajtási módszer ellen, amelyet most a pénzügyi közegek bevezettek. A panasz-sürgöny szövege a következő:

„Az adóbehajtó közegek a folyó negyedévi adó fejében biztosítási végrehajtást eszközölnek, társzekerre rakják és elszállítják az ingóságokat. E drasztikus eljárás miatt a kereskedők körében nagy az izgalom, mert lefoglalt árujuk rongálásnak van kitéve, ezenkívül pedig megszegyenítőnek tartják ezt az eljárást. Kérjük utasítani a közegeket a sérelmes eljárás beszüntetésére, mert ez Timisoarán a legkevésbé sem indokolt, miután itt az adóelőírások 98 százaléka befolyik”.

Ha így megy, nemsokára az egész évre előre hajtják be az adókat.

FORTSCHRITT

Eine Frau kommt entrüstet zum Selcher und schreit: „Eine schöne Wirtschaft ist das. Dieses Stück Gummi hab' ich in Ihrer Wurst gefunden!“ Darauf sagt der Selcher seelenruhig: „Ich sa'ge ja immer, das Auto verdrängt das Pferd überall.“

Nagy szigorúsággal dolgoznak az idegeneket ellenőrző bizottságok

Hivatalos jelentés szerint a munkaügyi minisztériumban másfél hónap óta lázasan dolgoznak az idegenek ellenőrzésén. Hat bizottságot állítottak fel, melyek egyenként vizsgálják felül azoknak az idegeneknek az iratait, akik jelenleg az országban tartózkodnak.

Hivatalos helyen azt hiszik, hogy a bizottságok július hó végéig befejezik munkájukat.

A bizottság első fokon dönt és az idegenek vagyoni helyzetét és végzettségét is megvizsgálja. Figyelembe veszi a kereskedelemügyi és ipari miniszter és az állambiztonsági hivatal véleményét, mielőtt határozna.

A bizottság ülései nem nyilvánosak és az ügycsomókban lévő bizonyító okiratok és a felek által benyújtott emlékiratok alapján hoznak határozatot, melyek ellen a munkaügyi minisztérium kebelében működő „comisia migratiunilor”-hoz lehet felebbezni.

A bizottságok a vállalatok személyzeti létszámát is megvizsgálják. Ellenőrzik, hogy a kérdéses vállalat a nemzeti munka védelméről szóló törvényben foglalt és az aránylagosságra vonatkozó rendelkezéseket, tilteleket tartotta-e? Abban az esetben, ha törvénytörtést tapasztal, jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a „comisia migratiunilor”-hoz terjeszt fel megtorló intézkedés céljából. A „comisia migratiunilor” ilyen esetben a kérdéses üzemet bezárathatja.

A bizottságok nagy szigorral dolgoznak és igen sok idegent kiutasítottak. Előfordul, hogy a körvényező eleget tud tenni az 1930 évi és a belügyi munka védelméről szóló törvény követelményeinek, de nem felel meg az 1934 évi és a román elem felhasználására vonatkozó törvényben írt aránylagosság feltételeinek és ezért kerül kiutasításra. Az érdekelt megfélebbzték a kedvezőtlen határozatokat. Végleges döntésre ügyükben a felhalmozott munka folytán csupán néhány hónap múlva fog sor kerülni.

Királyi dekrétum készül legfelsőbb gazdasági tanács létesítéséről

Fővárosi lapok értesülése szerint az uralkodó a közeli napokban aláírja azt a dekrétumot, amely egy legfelsőbb gazdasági és pénzügyi bizottság felállításáról intézkedik.

A bizottság az uralkodó elnöklete alatt tartaná üléseit, tagjai pedig az összes volt iparügyi és

pénzügyminiszterek, a Nemzeti Bank volt kormányzó, a nagy ipari vállalatok vezetői, valamint a gazdasági szakminiszterek lennének.

A bizottság döntései kötelezők lesznek a kormányra nézve. A hirt hivatalosan még nem erősítették meg.

Tisztújító közgyűlést tartott a bányási UGIR

Továbbra is Totis Rezső marad az elnöke a bányási gyárosok szövetségének. Megválasztották a szakosztályi elnököket és az új központi delegátusokat is.

A Bányási Gyárosok Szövetsége napokban tartotta meg idei rendes évi közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A kereskedelmi és iparkamara tanácstermében folyt le a közgyűlés és az elnöki emelvényen Baltescu János dr. alelnök, Prochaska Ede, Miklósi Kornél dr., a háztulajdonosok szövetségének elnöke és Lendvai Jenő, a gyárosok szövetségének igazgatója foglaltak helyet.

Baltescu János dr. elnök nyitotta meg a közgyűlést és hangoztatta, hogy a múlt évi tevékenységgel kapcsolatban reá kell mutatnia arra a sok panaszra és küzdelemre, amely a nagyipar mai életlehetőségeit jellemzi. Felhívta a tagokat, hogy fogjanak össze és vállaltva küzdjék ki a gyáripar igazát.

Ezután Totis Rezső szövetségi elnök lemondásának kérdése került napirendre. Totis hónapok előtt bejelentette, hogy vissza akar vonulni a nyilvános közgazdasági tevékenységtől és ezért a gyárosok szövetségénél viselt elnöki tisztségéről lemond. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette a választmányának azon indítványát, amely szerint Totis Rezső lemondását nem

veszi tudomásul és a Bányási Gyárosok Szövetsége elnökének továbbra is Totis Rezsőt kívánja megtartani. Ezt a határozatot egyhangu lelkesedéssel hozták meg.

A közgyűlés a zárszámadásokat és a számvizsgálók jelentését elfogadta, valamint a jövő évi költségvetést is.

Öt szakosztályt alakítottak ezután és megválasztották ezeknek elnökeit. Ezek a következők: textilszakma Klein Ernő, ruházati Jakobi Kálmán dr., fa és fafeldolgozás Joanescu Aurél, vas, fém és villamosság Miklósi Kornél dr. és élelmiszeri szakosztály Szana Zsigmond.

Megállapította a közgyűlés azt is, hogy a szövetség részéről a fővárosi UGIR-ba delegált tagok névjegyzéke az évek folyamán változást szenvedett és ezért a következő új tagokkal egészítették ki a szövetségnek képviselt tagok névsorát: Glück József, Calinic István (Jimbolia), Jonescu Aurél, Acht Izsó és Szladek mérnök.

Végül a háztulajdonosok szövetsége tartotta meg közgyűlését Miklósi Kornél dr. elnöklete alatt. A közgyűlés az előterjesztett javaslatokat elfogadta.

Rokkant szabó harca a „védtelen” adóvégrehajtóval.

Clatcu Andrei 37 esztendőes rokkant peregulmarei szabómester hatóság elleni erőszak miatt került a héten az aradi törvényszéken a vádlottak padjára. Clatcu ellen azért emelt vádat az ügyészség, mert megakadályozta, hogy egyetlen kenyérkereső szerszámát, rozszant varrógépet elvigyék lakásából adó fejébe történt foglalás miatt.

A hatóság elleni erőszakkal vádolt rokkant szabó a főtárgyaláson a leghatározottabban visszautasította a vádirat állítását. Kijelentette, hogy semmiféle erőszakot nem alkalmazott a végrehajtóval szemben, mindössze figyelmeztette, hogy törvénytelenül jár el, amikor egyetlen, kenyérkeresethez szükséges szerszámát, a varrógépet el akarja vinni. A végrehajtó, illetve a végrehajtást végző adóügynök azonban nem is hederített tiltakozására, minden áron el akarta vinni a gépet, mire a rokkant ráült a varrógép tetejére. Kihallgatták a „sértett” adóügynököt is, aki igen ambiciózusan adta elő, hogy a rokkant milyen módon követett el erőszakot vele, mint hatósági személlyel szemben. A törvényszék az összes enyhítő körülmények figyelembevételével 2000 lei pénzbírságra ítélte Clatcut, a büntetést azonban három évi próbaidőre felfüggesztette. Ezek szerint tehát, ha Clatcu három éven belül nem erőszakoskodik az adóügynökökkel és főképpen nem ül rá létfenntartásánál nélkülözhetetlenül szükséges egyetlen szerszámára, a varrógépre, amikor azt adó fejében el akarják vinni, abban az esetben nem is kell megfizetnie a kiszabott 2000 leies bírságot...

CSAK NAGYSTILÜEN

— Hogy fogod tölteni nyári szabadságodat?
— Hát, tudod, abban állapodtunk meg az asszonnyal, hogy felkeressük egy kicsit Bécsset, Münchent, Berlint, Rómát, Toulouset és esetleg Párist.

— Autón?
— Egy frászt! Rádióval.

HALALOS AGYON

Kohn az üzletben hirtelen rosszul lesz, haza megy, ágyba fekszik és miután halálsejtelmével vannak, magához hivatja üzlettársát, Grün.

— Nézd, — mondja neki, — úgy érzem, hogy meg fogok halni. En egy vallomással tartozom neked.

— Hagyd hallanom.
— Évek óta viszonyom van a feleségeddel.
— Tudok róla.
— És a nagyobbik lányod tőlem van.
— Tudom.
— És a kisebbik fiad tulajdonképpen az enyém.
— Tudom.
— Az üzletben is megcsaltalak, mert a haszon fele helyett annak csak negyedét adtam le neked.
— Azt is tudom.
— Hát ha te mindent tudtál, hogy lehet, hogy semmit se tettél ellene?
— Tettem.
— Mit?
— Megmérgeztelek.

„Minden jegyző mellett adószedő”.

A Clujon megjelenő Patria írja:
A pénzügyminiszter minden jegyző mellé egy adóhivatali szervet is állított a községekben. Elgondolhatjuk, hogy ezek a szervek mit jelentenek a leszegényedett vidékeken. A felsőbb rendeletek igen szigorúak és a végrehajtókat személyesen teszik felelőssé a bevételek menetéért. Éhség és betegség pusztítja a lakosokat. Ami még a nehéz tél után maradt, elviszik a végrehajtók, akik folyton új és új utasításokat kapnak, pedig a mőcoknak alig van annyi ruhájuk, amennyivel befödhetik testüket. Ha jól emlékszünk, arról volt szó, hogy újjáélesztik a mőcvidéket. Arról volt szó, hogy kórházakat építenek, melyek helyébe most adóhivatalokat hoztak. Jaj, a mőcnek, ha ez ellen kifogást emel. A végrehajtó nyitott tenyere ökölle zárul és temetővé változtatja a falvakat.

Rendeződik a bonyodalmas június 11...

Részletes helyzetjelentés a külkereskedelem frontjáról

Átmeneti állapotok uralkodnak az egész világkereskedelemben. — Milyen feltételek mellett fizethetik ki hazai cégeink a maguk külföldi tartozásait?

Örökös retorziók elve jutott uralomra a kereskedelem világgpiacán

Kétségtelen, hogy a külkereskedelmi forgalom szabályozása a világ egyetlen államában sem történik ma hosszú időre. A helyzet olyan rohamosan és sűrűn változik országról-országra, hogy minden állam kénytelen követni az árucserre lehetőségeinek változását, mert enélkül forgalma megakad. Mi például június 11. óta 40 százalékos kiviteli prémiumot fizetünk a gabonát exportáló cégeknek. Ez a rendszer valószínűleg arra fogja kényszeríteni a búzát exportáló többi államokat, hogy maguk is változtassanak kiviteli rendszerükön, mert enélkül a világgpiaci

versenyben lemaradnak a román buza ajánlatai mellett. Ha aztán az érdekelte államok revideálták a maguk export-rendszerét, akkor mi is kezdhetjük a magunkét előről, mert a többiek intézkedései következtében mi kerülünk majd hátrányosabb helyzetbe.

Egyik ország nyomorúsága, kiviteli és valutáris nehézségei a másikat késztetik ellen-rendszerre, ez az oka annak, hogy egyetlenegy állam külkereskedelmi rendszere sem képes egy fél évig sem változatlanul fennmaradni.

Szó sem lehet a rendszer megváltoztatásáról...

A nálunk legutóbb életbeléptetett export-import rezsim ellen több oldalról hangzottak el komoly kifogások s ezeket a kormány szakértő-bizottsága, mely a külkereskedelem irányítására alakult, több héten át vizsgálat alá vette. Az eredmény: a rendelet változatlan fentartása. A bizottság nem önféjűségből, vagy a következetesség látszatának megóvása érdekében határozott így. Az új rendelet avval a céllal készült, hogy a a mindenkori külkereskedelmi helyzethez könnyen alkalmazható rendszert vezessen be s minden jelentéktelen változás miatt ne kelljen az egész rendszert felretenni és új alapokat keresni a forgalom fentartására. A június 11-én életbeléptetett rezsim még jóformán kipróbálva sincs, kár volna tehát eldobni csak azért, mert egyes rendelkezései nehézségeket ígérnek a forgalom fentartásában. A szabályzat ad módot a változó helyzetekhez való alkalmazkodásra, ha például az engedélyezett kiviteli prémiumok elégteleneknek fognak bizonyulni, nem lesz akadálya annak, hogy ezek felemeltessenek. Ha viszont a 44 százalékos behozatali jutalékból sok bevételi felesleg jelentkeznék, a kormány le fogja majd szállítani a 44 százalékos. E tekintetben tehát nincs ok a rendelet módosítására, különösen nincs annak gyakorlati kipróbálása előtt.

Egy ponton mutatkozik csak nehezen legyőzhető nehézség: a régebben importált áruk árának kifizetésénél. A Banca Nationalának az az álláspontja, hogy

a június 11-e előtt vásárolt áruk kifizetésével nem lehet terhelni az új rezsimet. Ez nem úgy szerkesztődött meg, hogy elbírna a régi tartozások kifizetésének terheit is.

Június 11-vel vonalat kell húzni a múlt és az ezután következő helyzet közé, másként a jegybank nem vállalja a felelősséget az új rezsim kifogástalan működéséért. A jegybanknak ez az álláspontja azonban ok külföldi állam érdekeit sérti, mert kereskedőink sokfelé tartoznak s a hitelezők a 44 százalékos deviza-felárral megkárosodnak. Ezért jött létre az a határozat, hogy fel kell mondani mindazon kereskedelmi szerződéseket, amelyek nem hozhatók összhangba az új rezsimmel. Addig is azonban, amíg ez megtörténik és létrejönnek az új konvenciók, kereskedők és gyárosok tájékoztatására egy Kis Lexikont adítottunk össze, amely feltünteti a behozatal és a régi tartozások fizetésére nézve fennálló helyzetet a különböző államokkal szemben

Kis lexikon a behozatal és a régi tartozások fizetéséről

Franciaország: Minden 1934. augusztus 20. előtt végzett import kifizetetlen tartozást jelent, ami a múlt év augusztusa után jött be, az folyó importnak számít. Most folynak tárgyalások arról, hogy az 1934. augusztus 20. dátumot az 1935. június 11. dátummal helyettesítsék s ez esetben a régi import után nem kellene utólag a 44 százalékos jutalékot megfizetni.

Olaszország: Minden 1934. szeptember 1-e után végzett import tartozásnak számít tehát csak 44 százalékos felárral fizethető. Nincs azonban kizárva, hogy Olaszországgal ugyanúgy rendezik a kérdést, mint Franciaországgal. Ezt megkönnyíti az is, hogy az utóbbi időkben az olasz export igen élénk.

Anglia: A folyó év március 20-ig eszközölt bevásárlások az angol piacon egy átmeneti konvencióval rendezést nyertek s erre a Banca Nationala havi 50.000 fontot törleszt. A 44 százalékos jutalék tehát csak olyan áruk után fizetendő, amit március 20-a után hoztak be Angliából. Ez azonban csak papíron van így, a valóságban minden üzlet szünetel s fizetések sem történnek mindaddig, amíg a kormány új tárgyalásokat nem kezd Londonnal.

Németország: Német viszonylatban megkönnyíti a helyzetet az, hogy a Banca Nationalának mintegy 800 millió leinyi diszponibilitása van Németországban. Minden június 11. előtti tartozás tehát fizethető jutalék nélkül. A Banca Na-

tionala csupán 5—10 százalékos felárat szed esetleges időközi veszteségek fedezésére. Németországgal egyébként vámháboru küszöbén állunk.

Svájc: A Svájccal kötött fizetési egyezmény ez év január 30-án lépett életbe, de igen nehezen működik. Ezt összhangba kell hozni az új külkereskedelmi rendelettel.

Görögország: Minden fizetés felár nélkül teljesíthető, mert a Banca Nationalának 170 millió blokkált drachmája van Athénben.

Csehszlovákia: Holnap kezdődnek meg a tárgyalások az áprilisban megkötött kereskedelmi egyezmény módosítására.

Egyesült Államok: Minden fizetés felfüggesztve, mert Amerika beszüntette vásárlásait román piacokon.

Palesztina: Minthogy kereskedelmi mérlegünk aktív, a fizetések egyelőre felár nélkül teljesíthetők.

Magyarország és Ausztria: Minthogy mindkét állammal magán-clearing alapon jött létre a kereskedelmi szerződés, sem a régi tartozások, sem a 44 százalékos jutalék kérdése nem zavarja a forgalmat.

Lengyelország: tartozásunk mintegy 380.000 zloty. A Banca Nationala szeretné kereskedelmi kapcsolatainkat Lengyelországgal úgy módosítani, hogy hivatunk egy része devizákkal vagy zlotyval fizetessék.

Belgium, Dánia és Hollandiával kereskedelmi

helyzetünk rendezetlen, forgalom nincs.

Jugoszláviával szemben kiviteli mérlegünk aktív, az export-követelések elosztása azonban olyan, hogy a fizetések teljesítése nehezen megy.

Bulgáriával nem vagyunk szerződéses viszonyban.

Törökország: a török kormánnyal fámadt konfliktus elsimulóban. Ezidőszent román delegáció tárgyal Ankarában, ahonnan a jövő hétre várják a tárgyalások befejezését.

★

Mindezeket összefoglalva a helyzet nagy vonásokban a következő: import célokra a 44 százalékos devizák csak szeptember 10. után esedékesek, mert ekkor jár le a 90 napos határidő, amelyre a Banca Nationala az igazolt import után deviza-kiutalást ad. Az 1934 november 1. és 1935 június 11. közötti behozatal helyzete teljesen tisztázatlan, tehát csak Franciaországba, Németországba, Görög- és Olaszországba lehet fizetéseket teljesíteni.

„Semmi alapja sincs a drágaságnak”...

A Dimineața írja:

„Mindenki panaszkodik a drágaság miatt. Hivatalos helyen igazolni igyekeznek magukat s azt hangoztatják, hogy semmi alapja sincsen a drágaságnak. Rendszabályokat és megtorlásokat ígérnek, amit helytelennek kell tartanunk, miután nem alkalmas a káros helyzet megváltoztatására. Senki sem tagadhatja, hogy árdragítók akadnak, azt sem lehet azonban tagadni, hogy a drágaságot az adóemelés és a kereskedelmi rendszer okozza. Ezeknek nem maradhat el a hatása. Emelkedett a külföldi behozott cikkek ára és ezzel a belföldi árak is lépést tartottak. Ezért mondjuk, hogy nem lehet a jelenlegi drágaságot leküzdeni rendőri intézkedésekkel. Az okot kell megszüntetni s akkor önmagától megszűnik majd az okozat.”

UTJAVITAS

— Csodálkozom, öregem, hogy a pápa öszentsége nem javíttatja ki egyszer már az utainkat.

— Miért éppen a pápa?

— Mert hiszen minden ut Rómába vezet, nemde?

A pékek ne dolgozzanak éjjel, csak nappal.

Az aradi munkakamara országos akciót indított, hogy a pékmunkások ezentúl ne éjjel, hanem nappal süssék a kenyeret.

A bánsági malmok alkotmányellenesnek tartják a buzaértékesítésre vonatkozó kormányrendeletet.

A bánsági malmok táviratot küldtek a miniszterelnöknek, melyben a buzaértékesítésről szóló rendeletben foglalt osztályozás és az őrlés korlátozása ellen tiltakoznak.

A malmok rámutattak arra, hogy alkotmányellenes a kormány eljárása s a semmitűszékhez fordulnak abban az esetben, ha a kormány nem nyújt sürgős orvoslást panaszukra.

Hajmoso

„hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Ar adót fizetni kell...

A Zorile írja:

A pénzügyminisztérium közlése szerint, hogy új behajtási offenzívát indít rövidesen a márciusban történetekhez hasonlóan. A pénzügyminiszter figyelmezteti a közönséget, hogy június 30 után a „behajtás kellemetlenségeinek” lesz kitéve. Ez tetszik nekünk. Így kell beszélni, nyíltan. Nem fizetsz a terminusig? Megismered a pénzügyi inkvizícióval járó kellemetlenséget. Jobb tehát, ha megteszed minden lehető és lehetetlent a kikerülőd, hogy kerékbe törjenek, vagy fejfel-lefelakasszanak fel, ha nem fizetsz. Ez bizonyára gondolkodásra készteti az embereket. Hiszen jól emlékszem nekünk, mi történt két hónappal előbb, midőn kikaparták zsebükből utolsó filléreiket. A pénzügyminiszter telefonja folyton csengett, míg a behajtók vörös cédulát ragasztottak az ajtókra, mint ekkor, midőn az országot kolera pusztította. Ne küldjenek ilyen behajtókat, nehogy az állampolgárok is kedvet kapjanak az utánzásra. Akkor még rosszabb lesz.

NYELVBOTLÁS

Proccné azt mondja a hegéditómárnak:

— Mit szól hozzá, tanár ur, ez a gyerek úgy hegédül, mint Pallavicini.

— Talán Paderevskyt akart mondani?

— Ja, pardon, ezt a két hegéditóművészt mindig összetévesztem.

Meghalt Citroen, a francia autókirály.

Párisi jelentés szerint Citroen André Gusztáv, a neves francia autógyáros hirtelen meghalt.

Citroen 1878-ban Párisban született és fiatal korában fogaskerekek gyártására rendezett be kisebb üzemet. 1908-ban a Mors-autógyár reorganizálására hívták meg és sikerült is neki rövid időn belül a gyár termelését megtízszerezni. A háború alatt két hónap alatt felállította Franciaország legnagyobb muniógyárát, a mostani Citroen-üzemet.

A háború után üzeme óriási méreteket öltött és legutóbb napi termelése ezer gépkocsi volt. Az üzem még 1933-ban szilárdnak látszott, de 1934-ben fizetési képtelenséget jelentett be. Citroen elhagyott üzleti vállalkozásait megrendítette az általa alapított gyárat, amelyet csak a francia kormány segítségével sikerült ismét talpra állítani.

A francia autókirályt régi gyomordaganata ölte meg.

RBSZEG BETŰ

— Fiatalember, — mondja az osztályfőnök — maga írni sem tud. Ugy düllöngélnék jobbra-balra a betűk, mint a részekel!

— Ugy látszik, — dadogja a fiatal praktikáns —, hogy nagyon leitatam őket...

Nem kapják vissza a timisoarai munkások a Munkásotthon épületét

Timisoara város ideiglenes bizottsága úgy határozott, hogy a Munkásotthonba a Fehér Kereszt szülészeti klinikát költözteti be, míg a Fehér Kereszt épületében Pasteur-intézetet létesít.

A Munkásotthon, mint ismeretes, az Egységes Szakszervezetek székháza volt és azt a romániai önmunkásság összegyűjtött pénzéből építették fel. 1929-ben a karhatalom elfoglalta a Munkásotthont, majd rövid időre visszaadták a munkásoknak, hogy azután végérvényesen elkobozzák.

Egyideig rendőrök laktak az épületben, majd az egyik helyi pénzügyi intézet szolgálát költöztették be. Most nemrégiben rendbe hozták az épületet.

Nistor munkügyi miniszter a télen megígérte a szociáldemokrata szakszervezetnek, hogy átadja nekik a házat, de a városi tanács másként határozott. A munkásság nem kapja vissza a Munkásotthont.

BIRO ELŐTT

— Csaklái állapota?

Nő sóhaj egy nagyot.

Biro odaszól a jegyzőnek:

— Irja be, hogy hajadon.

Őszre tervezik az iparkamarai választások megtartását

Elejtette a kormány a szakkamarák radikális átszervezésének tervét

Hivatalos forrásból eredő hírek szerint, a kormány őszel végre elcsendei a választásokat a kereskedelmi és iparkamaráknál.

Mint ismeretes, ezeket a választásokat eredetileg még a múlt télen kellett volna lefolytatni, de a régi kamarai törvény módosítására készült törvény egész sereg olyan rendelkezést tartalmaz, amelyet nem lehetett végrehajtani, különösen a választói névjegyzékek összeállítása tekintetében.

A legutóbbi parlamenti ülészekben a kormány új kamarai törvényt akart készíteni az összes szakkamarák átszervezéséről és koncent-

rálásáról. Ez a tervet azonban az érdekelte gazdasági körök legélesebb ellenállását váltotta ki, mert majdnem valamennyi rendelkezés eltért az országban kialakult gazdasági helyzetűtől és inkább széttöltöztette volna a különböző érdekképviselői szervezeteket. Az általános felzúdulásra a tervet elejtették.

Most megint híre jár, hogy őszel a kormány mégis új törvényjavaslattal jön a parlament elé, de ezúttal szűkebbre szabott reformról van szó, amely arra szolgál, hogy a jelenlegi kamarai törvényt a kormány szándékainak megfelelőben lehessen alkalmazni.

Mit ír elő a forgalmi adó új rendelete a sütőiparra

A Hivatalos Lapban most megjelent forgalmi adóra vonatkozó rendelet alábbiakat tartalmazza a sütőiparra:

A pékek által fizetett forgalmi adó a legtöbb esetben nem felel meg a tényleges forgalom után járó adóösszegnek.

Az esetleges visszaélések megakadályozása és ellenőrzése szempontjából a következő ellenőrzési szabályokat állítja fel a minisztérium.

1. A liszteladással foglalkozó malmoktól beszerzendők a vonatkozó adatok, ugyanígy a lisztkereskedőktől is ezek az adatok összeegyeztetendők a pékműhely által bejegyzett lisztátvételek és készárúk jegyzékével.

Ott, ahol a pékmester nem jegyezte be a vásárolt lisztmennyiséget a forgalmi adó regiszterbe, az a visszaélésnek a bizonyítéka.

2. Aprólékos vizsgálat vezetendő be minden egyes pékségnél, ahol megállapítandó: a) a sütőkemence nagysága, b) az egyszeri sütésnél előállítandó kenyerek száma, c) hányszor süt na-

ponta, d) mennyi a kemence befogadóképessége, e) mennyi munkást alkalmaz, f) mennyi szolga-személyzete van, g) hány kocsi használ a kenyér szétküldéséhez.

Mindenzen adatokat összeegyeztetve a speciális regiszterbe bevezetett kenyerek számával, ellenőrizhető a speciális regiszterbe bevezetett adatok megbízhatósága.

3. Beszerzendők az adatok a helyi hatóságoktól is, ahová az illető pék kenyeret szállít, mint: kórházak, katonaság, iskolák stb. és összeegyeztetendő, hogy a szállított mennyiségek be vannak-e vezetve a speciális regiszterbe.

4. Abban az esetben, ha a pék bevezetné, hogy egy bizonyos lisztmennyiséget adott el, azt mutatja, hogy ez a lisztmennyiség az eladott kenyér helyett lett bevezetve, hogy a köteles forgalmi adó fizetése alól kivonja magát.

5. A vizsgálatoknál tekintetbe veendő még a városi közegektől vásárolt belyegek száma is, ott, ahol a város illetéket vet ki a kenyérre.

Miért nem kötelezik a beteg-szegélyzöt, hogy a munkaadót hivatalosan informálja, beteg-e az első hetet igénybe vevő alkalmazott, vagy talán csak szimulál?

A munkásbiztosító pénztár ellen emelt panaszok közül kiemelkedik az a legújabb és legfurcsább sérelem, amely abban áll, hogy a pénztár a legfontosabb ügyekben megtagadja a felek informálását.

Előfordult egy esetben, hogy az egyik erdélyi kerületi pénztár megtagadta a választ a munkaadó kérdésére, arra vonatkozóan, hogy a beteget jelentő alkalmazott munkaképtelenségét megállapította-e a pénztár? A munkaadóknak azonban erre az információra minden körülmények között szükségük van. A törvény szerint ugyanis, ha egy alkalmazott beteget jelent, a törvény értelmében a betegség első hét napjára a főnök tartozik teljes fizetést adni és csak azután következik be a pénztár fizetési kötelezettsége. Az adott esetben joggal volt kíváncsi a munkaadó arra, hogy a beteget jelentő alkalmazott valóban beteg-e, illetve betegségét megállapította-e a pénztár, mert hiszen az első hét nap a munkaadó zsebére ment.

A pénztár azonban kijelentette, hogy semmiféle felvilágosítást nem ad, csak perben és a bíróság részére szolgálhat információval.

Mit csináljon most a munkaadó? Hogyan ellenőrizze, hogy valóban beteg-e alkalmazottja?

Vizsgáltassa meg talán saját orvosával, saját költségén, amikor a drága munkásbiztosítási díjat fizeti?

Mi a hivatalos titok abban, hogy egy pénztári tag beteg-e? És mi az orvosi titok? Hiszen a főnök csak a betegség ténye és nem a betegség természetéről érdeklődik? Vagy nem érdek-e magának az alkalmazottnak is, hogy főnöke kedő időben és hitelesen tudomást szerezzen betegségéről? Vagy mindenáron pert akar a pénztár?

Orvosolni fogja az aradi munkakamara az ipartestület sérelmét.

E hó 2-án, kedden tartotta meg az aradi ipartestület Moskovitz Izidor elnöklétével havi előjárásági ülést, amelyen az elnöki jelentés kapcsán az alelnök meleg szavakban emlékezett meg néhai Glück Józsefről, az aradi ipartestület volt örökös tiszteletbeli társelnökéről. A tartalmass gyűlés keretében tiztagu bizottságot delegáltak az aggmenház ügyeinek előkészítésére. Néhai Glück József rendes előjárásági tagságára Weiss Siegfried sőtömester póttagot sorsoltak ki.

Az ipartestületnek az aradi munkakamarával szemben a munkakönyvek és tanoncszerződések kiállításáról körül a múltban sérelmei voltak. Az ülésen jelen volt Bodrogeanu Aurel, az aradi munkakamara iparos szekciójának közelmúltban kinevezett új elnöke kijelentette, hogy a sérelmeket rövidesen orvosolni fogja. Mindenkori kötelességének ismeri, hogy új tisztjében elsősorban az iparosok érdekeit képviselje.

ÚJ PALYA

— Mi van a Nusival? Régen nem láttam.

— Közlekedési rendőr lett.

— Hogy-hogy?

— Minden percben más felé tárja ki a karjait.

Egy hónap múlva megkezdik a cluji betegsegelyző székház építését.

A cluji betegsegelyzői igazgatótanács a napokban gyűlést tartott. A gyűlésen dr. Baritau Septimiu, az intézet igazgató-főorvosa örömmel jelentette be, hogy a székház építésének régóta húzódó kérdését sikerült megoldani és a társadalombiztosító vezérigazgatósága elfogadta kivitelre az elkészített terveket.

Az igazgatófőorvos ezután részleteiben is ismertette a kérdést, azután pedig az igazgatótanács fázadozásaiért köszönetet mondott neki. A köszönet méltán meg is illeti, mert Baritau olyan sokat fáradozott már ebben az ügyben, hogy minden elismerést megérdemel.

A székházépítésre vonatkozó árlejtést e hó tizedikén tartják meg s a pályázat kihirdetésétől számított hatvan nap alatt az építkezést be is kell fejezni.

Magára az építkezésre vakolat nélkül 7 millió lei van előirányozva. Továbbá 7 millió lei a diszítási és a berendezési költségekre.

Ez év őszére ez az épület a társadalombiztosító Călugăritelor-ucai telkén már készen lesz, a tél folyamán pedig a belső berendezés is elkészül és tavasszal már át is adják rendeltetésének.

A jövő évben tehát meg fog szülni az a tulzsfoltosság, amely nemcsak a biztosított tagok, hanem az orvosok és pénztári tagok egészségét is veszélyeztette.

TULZOTT KIVANSÁG

— Tudod, fiacskám, én nem kívánok töled semmi mást a születésnapomra, csak azt, hogy legyél mindig szorgalmas, ügyes és első tanuló.

— Tudod mit, mama? Én inkább vennék neked valami ajándékot.

Berlinben is 44 százalékos felárat léptettek életbe Románia ellen.

A legújabb fővárosi lapok jelentése szerint Németország megtorlasképpen a maga részéről is bevezette a 44 százalékos felárat a Romániából érkező áruk kifizetésére vonatkozóan. A Zerrile szerint Németország a „szemet szemért, fogat fogért” politikáját szolgálja s ez nagy feltűnést keltetett Bukarestben, ahol senki sem gondolt ily megtorlásra. A berlini intézkedés folytán most már román áruknak Németországba való kiviteléről nem lehet beszélni.

Jubilál a tajtékpipa

A pipa átalakítja az ember jellemét, — mondja a legrégibb pesti pipametsző.

Allítólag — nem tesszük érte tűzbe a kezünket — kétszáz éve, hogy tajtékból pipát metszettek a Duna és a Tisza táján. Ennek a nemes és halódó kézműiparnak igazi eredete ma már kifürkészhetetlen. Annyi bizonyos, hogy már kétszáz év előtt is készítették tajtékból pipát és a gyártásnak az a formája, amely ma is használatos, több egybehangzó adat szerint csakugyan kétszázéves.

Európában elsőnek a törökök használták a tajtékot pipametszésre, aminek az a magyarázata, hogy Kis-Ázsiában, Eski-sehirben van a világ egyetlen tajtékköbányája. Magyarországon az első tajtékpipája Báthory Kristófnak volt, ő is egy török pasától kapta ajándékba 1526-ban. A törökök azonban még nyersen, minden kezelés nélkül használták a tajtékot. A mai, viaszos kezeléssel való eljárás eredetére vonatkozólag kétféle verzió is van és közülük az egyik magyar vonatkozású.

A tajtékpipa történetét a legrégibb pesti pipametszőtől kérdeztük meg. A pipametsző neve Schmidt Richárd, öge pedig, az Adler Fülöp Fia cég csaknem olyan régi, mint maga a tajtékpipa: 140 éves.

A tajtékpipa „feltalálása”

A kedves kis bolt esztergapadjával, divatjamúlt szerszámaival, tajtékból készült műremekeivel és a finom ősz mesterrel, a régi céhek műhelyhangulatát idézi emlékezetünkbe. A mester még ma is naponta áhítatos műgonddal farag tajtékpipákat, de kinek kell ma tajtékpipa? Mint egy elmúlt világ ottfelejtett képviselője ül az öreg az

E hó 14-én vagy 21-én tartják meg a timişoari ipartestület tisztújító közgyűlését

Most érkezett meg a miniszteri rendelkezés, amely elrendeli, hogy a timişoari ipartestület rendkívüli közgyűlését, amelyen az új vezetőség megválasztandó, legkésőbb július 14-ig hívják össze.

A rendelkezés alapján az ipartestület július 14-én délelőtt tíz órára tűzte ki a közgyűlést, amelyet az iparosok székházának telertermében tartanak meg.

Amennyiben ez a közgyűlés nem volna határozatképes, úgy azt július 21-én délelőtt tíz órákor tartják meg a megjelentek számára való tekintet nélkül.

A közgyűlés tárgysorozatán egyetlen pont, az ipartestület elnökének, negyvenöt előjárósági tagnak és tíz póttagnak a megválasztása szerepel.

Meg van elégedve a pénzügyminiszter az állami bevételekkel

Antonescu Viktor pénzügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy az állami bevételek eredményével meg van elégedve.

Ezzel kapcsolatban beismerte, hogy a vámjövendelmek az utóbbi időben megcsappantak, a mit azoknak a visszaéléseknek tulajdonít, melyeket egyes vámhivataloknál fedeztek fel. A miniszter közölte az újságírókkal, hogy az illető vámfőnököket haladéktalanul kicseréli.

Nyilatkozata további részében felemlítette a pénzügyminiszter, hogy Titulescu közbelépése

kedvezően befolyásolta a román-francia pénzügyi tárgyalásokat. A Párisban tartózkodó Zeceanu meghatalmazott miniszternek újabb utasításokat adott és reméli, hogy néhány nap múlva Párisba utazhatik a végleges megállapodás megkötése céljából.

Arról van szó, hogy Franciaország főlemelje a behozatái kontingenst Románia részére s az árutöbbletet a gyarmatokon helyezze el. Románia így abban a helyzetben lesz, hogy Franciaországban hadimegrendeléseket eszközölhet.

Az adóhivatalok razziája a számlákon szereplő összegek valódiságának megállapítására

Mint értesülünk, a pénzügyminisztérium a következő rendelkezést adta ki: Miután a pénzügyi kormányzat úgy értesült, hogy több vállalat az általa forgalomba hozott árut nem a valódi eladási áron számlázza, hanem a számlában szereplő ár lényegesen kisebb a tényleges árnál, hogy így a luxus- és forgalmi adónál visszaéléseket követhessenek el, az összes pénzügyi szerveket utasította, hogy

vezessék be a vizsgálatot a vállalatoknál, annak megállapítása végett, hogy a számlákban szereplő összegek fedik-e a valódi árakat.

A pénzügyi kormány másik rendelkezésében arról intézkedik, hogy azon vállalatok, vagy műhelyek, amelyek termelt cikkeit szériában állítják elő, vagy termelvényeiket eladási irodák, kereskedelmi utazók, stb. útján hozzák forgalomba, nem esnek a luxussadó és a forgalmi adóról szóló törvény rendelkezései alá és nem adóztatnak meg ugyanolyan módon, mint ahogyan ez az ipari műhelyekkel történik.

üzletben, ahová kényszerűségből, az idő szavának engedve, bevezették az üvegárut is. Mielőtt rátér a tajtékpipa történetére, a jó mesterember alapossággal kitér a dohányzás multjára.

— A dohányzást az indiánok eredetileg arra használták, hogy füstjükkel elűzzék a szunyogokat és moszkítókat. Kolumbus után a spanyol hittérítők dohányoztak először s ők is hozták át a dohányt Európába. Eleinte az egyház és az állam egyaránt üldözte a dohányzást, mert veszedelmes kábítószernek tartották. Az oroszok az orrát vágták le annak, aki dohányzott, Olaszországban pedig kiközösítették az egyház.

E rövid történelmi visszafutás után rátér a tajtékpipa történetére. Azzal a megrendíthetetlen nyugalommal, amely ezt a bölcs kézműiparostípust jellemzi, beszél a tajtékpipa „feltalálásáról”.

— Allítólag egy bécsi suszter jött rá véletlenül, mi módon kell a tajtékot kezelni. Amikor gyertyáról rágyújtott a tajtékpipára, néhány osep faggyu csöppent a pipájára. Később észrevette, hogy azon a helyen a tajték szép borvörös lesz szivás közben. Azt is mondják, hogy az egyik Andrássy gróf inasa tisztogatás közben véletlenül olvadt viaszba ejtette a gazdája tajtékpipáját, amittől a pipa később megbarnult. Így jöttek rá, hogy a tajtékot zsiradékkal kell bevonni.

Pipás és cigarettás ember jellege

Beszél a pipás ember jelleméről. A pipás ember szerinte komolyabb, megbízhatóbb, mint aki szivarozik, vagy pláne cigarettázik.

— A régiek is azt tartották, hogy a pipás ember nem lehet olyan kelekótya, paprikászó, aki csak úgy akármikor eldobhatja a cigarettát. Elnézem, kérem, a mai fiatalurakat, félig sem szívják végig a cigarettát, máris vágják a föld-

höz és újból rágyújtanak. A tajtékpipát nem lehet a földhöz vágni...

Mély bölcsesség van ebben a jellemzésben, amely valóban hű tükrre a mult század és a mai kor emberének.

— Jóka ur például azt tartotta, hogy a 16-18-ig világban nem is kaphatott komoly megbízást az, aki nem pipázott. Hitele is csak a pipa embernek volt. Aki nem pipázott, az még kérem a poliojának is gyanús volt. Így mondta Jóka ur, pedig ő, kérem, okos ember volt.

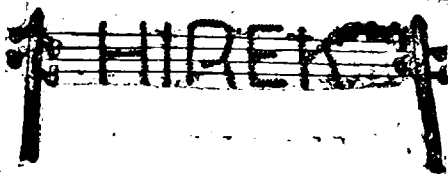
A nagy íróról csak mint Jóka „ur” beszél, tegyük hozzá, teljes joggal, mert az író gyakori vendége volt az üzletnek még abban az időben, amikor a mester mint tanonc igyekezett elsajátítani a pipametszés nemes művészetét az apja üzletében. Jóka gyakran benézett az üzletbe és ha a mesternek valami különösen szép faragása sikerült, azt megvette hűres pipatörője számára. Sajátkezűleg aláírt számlát és egy-két levelet máig is áhítattal őrzik a családi szelvényben. De vendége volt a cégnak az egész magyar arisztokrácia és a politikai világ is a mult század vége felé.

— Ide jártak pipát venni a Pálffy-grófok és a Teleki gróf urak. A politikusok közül Deák Ferenc és Eötvös József. Ezek az urak mind pipáltak s nem vettek volna cigarettát a szájukba semmiért. Más világ is volt az akkor!

Igaz van a mesternek abban, amikor a régi jó világ elmúlása és a pipázás divatjának lehanyatlása között összefüggést lát.

A haldokló pipametsző-ipar.

Fájdalmas panaszal említi, hogy a mesterseg ma már nem tudja eltartani a régi pipametszőket. Igaz, alig van belőlük kettő-három, pedig száz-százhusz év előtt, amikor Pestnek még

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézmények és nagyvállalatok 1000 lej, félre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötetekről árendeskedni.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration
Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

— Brasov környékén összpontosítják a hadfelszerelési gyárakat. Bucurestiből jelentik: A Tempo jelentése szerint a hadügyminiszter hatalmas területeket vásárolt Timisul de Sus környékén. Itt fogják megépíteni a hadfelszerelési üzemeket. Az aradi Astra és a satumarei Unio gyár Brasovba költöznék át, ahol egy újabb repülőgépgyárat is üzembe helyeznek. A terv szerint a hadfelszerelési gyárakat néhány éven belül Brasov környékén összpontosítják.

JÓL INFORMÁLT

Pöcög és Köcsög moziba készülnek. Már egy óra hossza óta várják, hogy Pöcögnek elkészüljön, de az még mindig készülődik.

Pöcög dühösen mondja Köcsögnek:

— Vethetőni gyorsabban tud az untám, mint áltozni.

Köcsög prompt válaszol:

— Nekem mondd?

— Sulyos feltételekhez kötik a nyári italmérési engedélyezését. Bucurestiből jelentik: A fűrdőszeczn beálltára való tekintettel a pénzügyminisztérium engedélyezte, hogy a nyári hónapokra korlátozott italmérési engedélyeket adjanak az olyan helyiségeknek, amelyekben szesz italokat étkezés mellé felszolgálni kívánnak. Italmérési engedélyeket minden községben ki lehet adni azaz a feltétellel, hogy az engedélyek tulajdonosa évi bért köteles fizetni a községnek. Ez a bérösszeg nem lehet kisebb, mint a községben levő italmérések által fizetett legmagasabb illeték fele.

csak harmincezer lakosa volt, tizenhat pipametsző élt és bodogult a városban. Nagyon kevesen pipáznak és a finom, művészi faragású tajték-pipának sincs olyan nagy keletje, mint régen.

— Bárczy István, a volt polgármester nagy pipás és Hubay ur, a főzeneigazgató szintén pipázik. Nem, nem — mondja óvatosan és gondterhelten —, azt hiszem, Hubay ur cigarettázik is. Olyan óvatossággal és felelősséggel nyilatkozik a szakmáról, mint amikor egy politikus tárja fel a helyzetet az ország népe előtt. Hogy Hubay főzeneigazgató mellékesen — ő talán úgy gondolja, titokban — cigarettázik, az igen fontos körülmény. Gondosan számoltatja a város minden jelentősebb pipását és féltékenyen gondolt arra, hogy netán egy könnyelmű pillanatban rágyújt valamelyikük egy cigarettára.

Azután bemutatja üzletének műremekeit. Egy hatalmas, négyzetméteres társaságpipát, amelyet az asztalra állítottak, megtömtek vagy felelő dohánnyal, aztán egész nap szívhatták. Ez a pipa-épület 1878-ban megjárta a párisi világkiállítást is. Egy gyönyörű török margileht, amelyet ugyancsak két ember szívhat egyszerre. Rózsavirág tartály is van a margilehtben.

Végül egy kétféle méteres száru csibukot ezüst kupakkal. Leikeseen magyarázza a csibukszár hosszúságának fontosságát. Minél hosszabb a csibuk szára, annál hűvösebben ér a dohányfüst a szájba.

— Az embereknek — mondja mélyszóval — újból meg kellene tanulniuk pipázni. A pipa általánosan az ember jellemét és újból jó világ lenne nálunk...

Sajnos, éppen fordítva áll a dolog: a világnak kellene fordulnia egyet, hogy az emberek újból pipázzanak.

Mit produkál az orosz automobilipar?

Moszkvai jelentés szerint az orosz automobilipar az év első felében 48.692 traktort és 43.206 tehergépkocsit gyártott.

FOLYÓSZÁMLA

Kohn az utolsó ezer leiót vette fel a bankban. Folyószámlája ezzel kimerült.

Amikor kimegy a kapun, odaszól a portásnak:

— Miattam már haza mehet!

— Maximálja a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a táblaüveg árát. A június 21-i minisztertanácsi határozat értelmében a kereskedelmi és iparügyi miniszter felhatalmazást nyert arra, hogy miniszteri rendelet útján állapítsa meg a táblaüveg maximális árát, továbbá az eladási feltételeket. Értesüléseink szerint, a maximális ár megállapítása érdekében a tárgyalások a táblaüveggyárak és a kereskedelmi és iparügyi minisztérium között folyamatban vannak.

ISKOLABAN

— Mondd, Móriska, tudod-e, hogy szaporodnak a virágok?

— Speciál a virágoknál nem tudom.

Fémek vizsgálata X-sugarakkal

1918-ban történtek az első kísérletek acélnak és más fémöntvénynek X-sugarak útján való vizsgálata irányában. Ezt megelőzően két évtizeddel már maga Röntgen is észre vette, hogy láthatatlan sugarai áthatolnak négy milliméter vastag acéllemezen, de csak a legújabb időkben ismerték fel az X-sugarak e sajátosságának nagy fontosságát az anyagvizsgálat terén, amely ugyanis lehetővé teszi, hogy az öntvényről, vagy hegesztett tárgyról, belsejébe történő behatolás nélkül megállapítható legyen, hogy nincsenek hajszálrepedések, vagy légbuborékok.

Az X-sugárzás áthatoló képessége a Röntgen lámpa kapcsain alkalmazott feszültségtől függ. Kétszáz ezer voltos feszültség esetén a sugarak 75 milliméter vastag acéllemezen áthatolnak, kétszáz milliméter vastagságú acéllemez átvilágításához 350 ezer volt feszültségre van szükség. Az angliai woolwichi kísérleti laboratóriumban, ahol ez irányban a legbehatóbb vizsgálatokat végezték el, kielégítően át tudtak világítani kétszáz milliméter vastagságú páncéllemezeket is.

A vizsgálat nehéz volta a nagy feszültség előállításában, másrészt az X-sugarak szétszóródásában és erős visszaverődésében rejlik. A feszültség fokozásának ugyan ma már csupán a lámpa megfelelő szigetelésének kérdése szabhat határt s ilyen nagy feszültségű transzformátorokat jól elő is tudnak állítani. A Röntgen-lámpa a fémek átvilágítása alkalmával 2—3 száz ezer voltra feltranszformált, egyenirányított áramot kap. A lámpa áramkörébe kondenzátorokat iktatnak be, amelyek a váltakozó áram alsó-félhulláma alatt feltöltődnek s azután kisülnek. Ez uton hasznosítani lehet az egész energiát. Az átvilágító izzó-katódos, vízkeringéssel hűtött Coolidge-cső. A felvétel ideje függ a sugárzás erősségétől és a tárgy vastagságától. Amennyiben két oldalon fényérzékeny anyaggal bevont filmet használnak, a felvétel ideje 25 mm. vastag lemeznél körülbelül 30 másodperc. A felvételnél a készülékeket három mm. vastag ólomlapokkal bélelt szekrénybe kell zárni, nehogy az X-sugárzás megtámadja a kísérletező szervezetét.

Az eljárás nagy gyakorlati jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy már több fémöntvényeket előállító nagyüzem rendezett be Röntgen anyagvizsgáló állomást, amelyekben külön erre a célra gyártott lámpákat használnak. Mozdonykerekek vizsgálatát például olyan lámpával eszközlik, amely a kerék középső ürébe állítva bevilágítja az abroncsot körülvevő filmet és így egyszerre tárja fel a szemlélő előtt az egész kerék belsejét. Hasonló vizsgálati módszert alkalmaznak a nagy repülőgépek és a Zeppelin típusú léghajók alkatrészeinek szilárdság-vizsgálataihoz a légi járművek minden egyes utja előtt s ezáltal anyaghibából eredő szerencsétlenségeknek kétség-telenül elejét veszik.

UJ CSELED

— Aztán mondja csak, fiam, szolgáit maga már valahol huzamosabb ideig?

— Igen. Öt évig voltam a Mester uccában.

— Hol?

— A páros oldalon minden jobb házban.

— Emelik az iparvállalatok visszeszámlálási hitelét. Bucurestiből jelentik: Körülbelül ötszáz millió lejjel emelik az iparvállalatok ipari visszeszámlálási hitelét. Ezzel az intézkedéssel az ipari termelés olyan támogatást kap, ami további komoly fejlődésre ad lehetőséget.

NYARALÁSI GONDOK

— Hova méssz az idén nyaralni?

— Constantába.

— De hiszen te utálsz a vizet.

— Utálom.

— Miért nem megy akkor inkább erdő mellé?

— Mert fünek-fának tartozom.

— Repülőbélyeget kell ragasztani az italmérési engedélyekre. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy az összes italmérési engedélyekre kétélees repülőbélyeget kell ragasztani. A pénzügyigazgatóság felhívja tehát az italmérési engedéllyel rendelkezőket, hogy engedélyükre ragasszák fel a kétélees repülőbélyeget és így mutassák be azt a pénzügyigazgatóságon lepecsételést végett.

FIATAL URAK

— Szegény apámnak most már két asszonyt kell eltartania.

— Tán csak nem vett szeretőt?

— Nem, hanem én vettem feleséget.

— Haladéktalanul be kell fizetni a második negyedévi autódórt. A pénzügyigazgatóság közli az aradi autós és motorikus járműtulajdonosokkal, hogy a második negyedévi autódórt haladéktalanul be kell fizetni és az erről szóló bélyeget át kell venni.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de Infirmare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decede... la intru timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatorii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálukról járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban: 842. Vád lui Ioan Vékony Jánosné, 843. Rudolf Groher Rudolf, 844. Mihail Hettman Mihály, 845. Vád lui Béni Széplaki Béni.

In grupa B. csoportban: 861 Ioan Sztanyov János. 862, Vád. lui Petru öz. Buhar Péterné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai igazgatósága ez uton közli a tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Herczeg Rozalia 777. Vád. lui. Adalbert Séplaki Béniné 778. Soția lui Francisc Terhes Ferencné 779. Vád. lui Pavel Leökös Pálné 780. Antoniu Loosz Antal 7781.

In grupa II. csoportban Herczeg Rozalia 866. Vád. lui Adalbert Séplaki Béniné 867. Vád. lui Pavel Leökös Pálné 868.